

המפתח

לחיות באור הפרשה

עם תורה דעתיקא
סתימאה דעתיךא
לא תגליא לעתיד-לבא

י"ז בעז"ה ע"י "מכון אור האורות"

האורה

B48148@gmail.com

ל'לקוטי-מוהר"ן' על התורה ומועדיה

ג'ליון 61

פרשת תזריע-טהרה תש"פ

- [לקוט מיחד על עניני טבילה במקוה, בפרשת טהרה] -

עם פרקי אבות, פרק שני - וענין 'חדש אייר'

פרשת תזריע

"בימי נדת דוהה תטמא" (ויקרא יב, ב)

א. ח"א נב, א-ב-נסוף - דע: שיש 'חותם', ויש 'חותם' בתוך חותם. יש 'חותם הפנימי' של ה'רגלין', בחינת 'מוכיחי הדור' שהולכים להוכיח את ישראל, ולהחזירם להשם-יתברך. וכשהשם-יתברך גוזר 'גזר-דין' בעולם - הוא מתיעץ עמהם, ומגלה להם ה'דין-תורה' שנגזר על הדור, והם מכסים ה'דין-תורה' וחותמין אותו וכו', שלא יהיה נעשה ממנו חס-ושלום 'דין אכזרי'. והולכים ומוכיחים הדור, כדי להחזירם למוטב, להמתיק הדין וכו'.

וכשהרע של הדור גובר על ה'חותם הפנימי' של ה'רגלין' - ומקלקל אותו חס-ושלום - אזי נתקלקל 'שלום העולם', ונעשה 'גרושין ומחלוקת' בעולם, הפך ה'שלום' - בבחינת (איוב יח, יח): "ומתבל יגדהו" - פי 'מ'חותם' נעשה 'נד'ת' (ויקרא יב, ב), פי הם במספר השווה (עצ-חיים לה, ג).

ויש 'חותם' למעלה מזה ה'חותם' - הינו: 'חותם החיצון' של ה'ידיים', בחינות 'ידיים' המקבלים 'מוסר' מאלו ה'מוכיחים', בחינות (איוב לו, ז): "ביד כל אדם יחתום". וה'ידיים' זה בחינת 'אמונה', שנתקבל בה ה'מוסר'.

וזה ה'חותם-החיצון' צריך שמירה יתרה שלא יתקלקל - הינו: שלא יתקלקל ה'אמונה'. פי אז יוכלו להתקרב ולקלקל ה'חותם-הפנימי'. וכשנתקלקל 'חותם הידיים' - נעשה מזה 'כפירות', שהיא 'הפך האמונה' - ונעשה 'אמונות כזביות'.

פי עקר ה'עבודה-זרה' אין לה ביה, אלא על-ידי שמקבל מה'ידיים' אלו וכו'. וגם תקונו הוא רק על-ידי בחינת ה'ידיים' וכו', בבחינת (בראשית לה, ד): "ויתנו אל יעקב, את כל אלקי הנכר אשר בידם", פי 'מ'חותם' נעשה 'נד'ת", בבחינת (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו" - פי 'יד' במלואו (י"ד דל"ת), הוא מספר 'נד'ת' - הינו: "עבודת-אלילים שטמאה כנדה" (שבת פב.).

וכשנתקלקל חס-ושלום גם ה'חותם החיצון' של ה'ידיים' שהוא ה'אמונה', נעשה מזה 'כפירות'. פי עקר ה'עבודה-זרה' אין לה ביה, אלא על-ידי שמקבל מה'ידיים' האלו - וגם תקונו הוא גם-כן רק על-ידי בחינת ה'ידיים' - פי 'מ'חותם' נעשה 'נד'ת', בבחינת (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו" - פי 'יד' במלואו (י"ד דל"ת) הוא מספר 'נד'ת' - הינו: "עבודת-אלילים שטמאה כנדה" (שבת פב.).

וזה פרוש (בבא-קמא נט:): "אלעזר זעירא הוה סים מסאנא אכמא, אמרו לה: מה עבדת? אמר: קא מתאבלינא על ירושלים" - פי היה מתאבל על ירושלים "קרריה נאמנה"

(ישעיה א, כא-כו). הינו: על 'קלקול האמונה'. ועל פן סיים: "מסאנא אכמא" - להורות: שנתקלקל 'חותם הרגלין' ונעשה מ'חות'ם, דם 'נד'ת, פי 'האי שחר אדם הוא' (נדה יט.). וזה נעשה על-ידי 'קלקול האמונה' - פי עקר היא האמונה וכו'.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (ויקרא יב, ג) - ענין 'ברית מילה' ומילת בשר הערלה -

ב. ח"א יט, בסוף - זהו סוד 'פונת המילה': כמו שמוכא במדרש (בראשית-רבה יא, ו): "איה יברא הקדוש-ברוך-הוא דבר המחסר תקון?! - אף הוא על פונה זו: שה'לשוך הקדש', שהוא בחינת 'תקון הברית' הבא מלמעלה, הוא עדין חסר תקון. ועקר תקונו למטה בזה העולם, על-ידי שאנו מעלין הטוב שבתרגום, ומשלימין ה'לשוך-הקדש' - פי עקר תקון כל הדברים, נשלם למטה בזה העולם דיקא.

שאר-על-פי שה'לשוך-הקדש' בא מלמעלה - אף-על-פי-כן אין לו שלמות פי אם על-ידי 'לשוך-תרגום', בחינת "עץ הדעת טוב ורע" (בראשית ב, ט) - דהינו: על-ידי שמבררין ה'טוב' שבתרגום, ה'טוב' שב'עץ-הדעת', שעל-ידי-זה דיקא נשלם ה'לשוך-הקדש'.

וזהו שמבאר שם במדרש התרוץ: "כל דבר צריך תקון וכו', אף האדם צריך תקון" וכו'. הינו: שהשם-יתברך ברא כל הברואה בשביל האדם ה'בעל-בחירה', שהוא דיקא יתקן כל הדברים, על-ידי ברור ה'טוב' שב'עץ-הדעת' - שעל-ידי-זה משלים ומתקן כל הדברים שבעולם.

ועל-כן צריכין לתקן 'תקון-המילה', 'תקון-הברית', בזה העולם דיקא - בחינת 'שלמות לשוך-הקדש' על-ידי 'תרגום' דיקא. וזהו: 'חשמ'ל', 'חשמ'ל', בחינת 'מילה'; ו'מ'ל' גימטריא 'שבעים', בחינות מדורה של 'שבעין כוכבין' - שנתמלל ונחתך ונתבטל על-ידי 'מצות מילה', שהוא בחינת 'תקון הברית'.

ג. ח"א כב, ה - להכניע ולשבר 'עזות הגוף', הוא על-ידי 'קולות דקדשה' (צעקה, אנטה, קול שופר, קול זמרה, קול החכם האמת, קול קשקוש המטבעות של צדקה, ושאר קולות דקדשה) - ואז מתקרבת ומתדבקות ה'עצם' לה'בשר', הינו ה'נשמה' לה'גוף' - והיא טובה להנשמה - שלפעמים בשנופלת ממדרגתה, תוכל לחזור למעלתה, על-ידי תענוגי הגוף, ועל-ידי ההארות שהאירה בו הנשמה מקדם. - וזה (בראשית יז, כג-כו): "וימל את בשר ערלתם בעצם היום הזה", "בעצם היום הזה נמול אברהם" - היום הזה, זה בחינת 'קול שופר' שמצותו ביום (ראש-השנה כח: מגלה כ:) - שעל-ידו נמול ונשבר 'ערלת בשר', ומקבל 'אור העצם'.

ד. ח"א לא, ו - מי שהוא בבחינת 'ברית', אזי: "חסד מתגלה בפמא דאמה" (זהר אדרא-רפא נשא קמב), בבחינת (תהלים פט, כט): "לעולם אשמר לו חסדי ובריתי נאמנת לו". - ובשביל זה נתנה מדת 'חסד', ל'אברהם', פי הוא היה ראש למאמינים, וראש לנמולים.

ה. ח"א לד, ז - 'חרפה' הוא בחינת 'ערלה', כמו שכתוב (בראשית לד, יד): "לא נוכל לתת את אחותנו לאיש אשר לו ערלה, פי חרפה הוא לנו". והוא בחינת 'אהבה נפולה ושבורה' וכו', פי ה'חרפה' הוא מ'שבירת כלי החסד'.

וכשה'לב' משקע ב'חרפה', ב'ערלת לב', הינו (תהלים סט, כא): "חרפה שברה לבי" - ומקשר ה'לב', בחינת 'וא"ו' - לה'יו"ד', הינו: לה'נקדה', בחינת 'צדיק', ששם האור האהבה הקדושה שורה, פי 'אור החסד' נשאר ב'יסוד דאצילות', שהוא בחינת (משלי י, כח): "צדיק יסוד עולם". - אזי נתבטל ה'אהבות רעות', הינו ה'חרפות', הינו 'ערלת לב' - פי ה'צדיק', יאיר לה'וא"ו, בחינת 'לב' - ונתבטל ה'חרפה', הינו 'ערלת לב' - פי 'על כל פשעים תכסה אהבה', פי שם שורה 'אהבה הקדושה'.

ו. ח"א לו - ה'ערלה' הם 'שלש-קלפות', המסבבים ה'ברית-שלום', וכשמשברין את ה'ערלה', אזי נתגלה 'ברית-שלום'. וכשיש שלום למטה, יש לו שלום למעלה במדרומו. וכשיש שלום למעלה, אזי נתגלה ונתרבה שבע גדול בעולם.

ז. ח"א סג - סוד 'פונת המילה' - פי 'ברית' נקרא 'אמה' (שבת קח:). והוא בחינת (מנחות צח:). "אמה בת ששה טפחים", שה'ברית' כלול מהם. והוא בחינת (ישעיה ג, ב): "שרפים עמדים ממעל לו, שש כנפים שש כנפים לאחד". "שש כנפים" - הם בחינת ה'ששה-טפחים' הנ"ל.

והם נחלקים ל'שלוש' - הינו בחינת (שם): "בשתים יכסה פניו, ובשתים יכסה רגליו, ובשתים יעופף" - פי 'פנים' הוא בחינות (בבא-קמא לב:): "וטפח לו על פניו". (א) "ובשתים יכסה פניו" - הוא בחינות 'שני טפחים', בחינות "מגלה טפח ומכסה טפח" הנאמר ב'ברית' (נדרים כ:). (ב) "בשתים יכסה רגליו" - הוא בחינת 'וטפח לו בסנדליו' (בבא-קמא שם). והוא גם-כן בחינת 'שני טפחים' פנ"ל, "מגלה טפח ומכסה טפח". (ג) "ובשתים יעופף" - הוא בחינת (תליו כז:): "עופות שנבראו מן הרקק", בחינות: "טופח על-מנת להטפוח" (ברכות כה: יומא עח. גטין טז. עבודה-זרה ס:).

וכל ה'ששה-טפחים', כלולים ומנחים ב'ברית' - פי הם בחינת: "ששת ימים שבהם עשה ה' את השמים ואת הארץ", בבחינת (תהלים לט, ו): "הגה טפחות נתת ימי", כמו שכתוב (שמות כ, י): ששת ימים עשה ה' וכו' וינח

על 'שכליות' לבד, וכופרים ב'עשיות המצוות'. אשרי מי שאינו יודע מהם כלל.

"זאת תורת היולדת" (ויקרא יב, ז) - ענין ה'לדה', צעקת היולדת, מקשה לילד, קשוי הולדת הנפש

י. ח"א נא, ז - לפעמים ה'מחין' ו'השפע אלקי', בהעלם, בבחינת 'עבור' - ואז "יפה צעקה לאדם" (ראש השנה טז, יח), בין בתפלה בין בתורה. פי ה'עלם', הינו 'עבור', זה בבחינת (דברים לב, יח): "צור ילדך תשי", כמו (מלכים ב יט, ג; ישעיה לז, ג): "וכח אין ללדה" - כמו אשה שתשה בחה מלידה, ובשעה שהיא פורעת לילד ראמת 'שבועין קליו', במנין תבות שבמזמור "יענך" (תהלים כ), ואז מולדת (זהר פנחס רמט:). וה'שבועין קליו' הם בחינת 'שבועה קולות' שאמר דוד על המים (תהלים כט), שכל אחד כלול מעשה.

וה'צעקה' שאדם צועק בתפלתו ובתורתו בשנסתלקין ה'מחין' בבחינת 'עבור' - אלו ה'צעקות' הם בחינת 'צעקת היולדת'. והקדוש ברוך הוא שהוא 'יודע תעלומות' של המחין איך נתעלמו, הוא מאזין 'צעקתנו'. וה'צעקה' הוא במקום 'צעקת השכינה', באלו השכינה צועקת, ואז מולדת המחין.

וזה בחינת (במדבר יב, יד): "תפלם שבעת ימים". 'שבעת ימים' זה בחינת 'שבועה קולות' של דוד פנ"ל, שהם שבועין קליו הנ"ל, שצריך לצעק כדי להוציא אור הפנים מהעלם אל הגלוי. וה'גלוי' זה בחינת 'לדה'. ואז אחר ה'לדה', "דם נעפר ונעשה חלב" (בכורות ו: נדה ט). וזה בחינת "תפלם" - פי ה'בלמה', "אזל סומקא ואתי חורא" (בבא מציעא נח:), הינו "דם נעפר ונעשה חלב". וזה: "צור ילדך תשי" - ראשי תבות של: "צעקתנו יודע תעלומות" (תפלת אגא בכח). - וזה: "תשי" - ראשי תבות של: "תפלם שבעת ימים".

יא. ח"א נג, א-בסוף - צריכים להתנסות ולהצטרף בתאונת-מזון, קדם שזוכין להרויח ולהוליד 'ממון דקדשה', ולצעק ולהתפלל ק"מ קליו להנצל מתאונת-מזון, ולהתגבר שלא לפול בזה. ובשביל זה "קשים מזונותיו בפלים ביולדה" (פסחים קיח:), פי היולדת צריכה לסבל 'הבלי-לדה', ולצעק ע' קליו קדם ה'לדה' - והכא יש 'ק"מ קליו' שהשכינה צונחת (סנהדרין פ"ז מ"ה): "קלני מראשי, קלני מזרועי", בחינת קולות פפולים, הינו שני פעמים 'עיון קליו', שצונחת השכינה על הנופלים בתאונת-מזון, שהיא 'עבודה-זרה' כלולה מפל ה'עבודות-זרות' של 'עיון אמות'. ובשביל זה 'ממוץ' עם הד' אותיות, גימטריא ק"ם.

יב. ח"א נג, ה - שרש השפעות מכנה בשם 'שליא', ששם מנח הולד, פי ה'שליא' הוא בחינת (איוב ג, י): "דלתי

ביום השביעי" - הינו: שפל הששת-ימים, בחינת ה'ששה-טפחים' - הניח כלם ביום השביעי, שהוא 'שבת', שהוא בחינת 'ברית', כמו שכתוב (שם לא, יז): "ברית עולם ביני ובין בני ישראל".

וזה בחינת 'בראשית - ברא שית' (תקוני-זהר פג). בחינת 'ששת ימים', 'ששה טפחים' הנ"ל, שכלם מנחים וכלולים ב'ברית'. וזה "בראשית - ברית אש" (שם יא). הינו 'ברית' שכלול מ'ששה ימים', 'ששה טפחים', 'שש כנפים'. וזה: "ברית אש" - בחינת 'שרפים' ב'שש כנפים', שהן בחינת 'ששה-טפחים' פנ"ל. פי גם 'אש' יש לה ששה פחות, הינו: מתיד ומקפיא, מבשל ושורף, משחיר ומלבין. וכן עוף יש בו ששה פחות, פי על-ידי העפפה הוא נעלם ומתגלה, קרוב ורחוק וכו'.

וה'צדיק' שהוא בחינת 'ברית' - כלול מבחינות ה'ששה-טפחים' הנ"ל, שגחלקים לשלש בחינות של 'שתים שתים' וכו' וכו'.

ח. ח"א פג - סוד המילה, לשתק על הבזיונות! - פי יש 'שלש קלפות הטמאות' - וקלפת נגה' היא בין ה'שלש-קלפות' ובין ה'קדשה', בחינת 'חשמ"ל', פי לפעמים נכללת ב'מ"ל אורות'.

וזהו סוד 'מילה' - פי יש 'שלש עורות' שהם 'שלש קלפות', ועור דק רביעי הוא בחינת 'נגה'. וכל החרפות הבאים לאדם, הם משלש הקלפות, שהם בחינת 'ערלה'.

ומפני זה אמרו אחי דינה לאנשי שכם (בראשית לד, יד): "לא נוכל לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה, פי חרפה היא לנו". וגם יהושע אחר מל את ישראל שנית, אמר (יהושע ה, ט): "היום גלותי את חרפת ישראל". פי עקר ה'חרפות' באים מבחינת 'ערלה', בחינת 'שלש-קלפות' הנ"ל.

ועל-ידי ש'שומעין חרפתם ואינם משיבים' (שבת פח: יומא כג, גטין לו:)- דוחים ה'שלש-קלפות', בחינת 'ערלה', בחינת 'חרפה' - ונכללים בבחינת 'חשמ"ל', על-ידי ה'שתיקה'. 'חשמ"ל', 'חש' הינו: 'שתיקה', ו'מל' הוא בחינת 'מילה' בטול הערלה, חרפה, שלש הקלפות - פי הוא דוחה ה'חרפה', על-ידי שאינו רוצה לריב ולחרף את חברו. [ועין בפנים שני סוגי השתיקה על החרפות, בחינת השלש-קלפות ובחינת נגה].

ט. ח"ב יט - 'מילה' היא מצוה ראשונה שצטוו בה אברהם אבינו, שהיה ראש למאמינים. ו'עמלק' שהוא בחינת ה'פילוסופים' וה'כופרים', כופר בכל המצוות, ומפרש הכל על שכליות לבד. וזהו (תנחומא תצא י): "חותר מילות וזורק כלפי מעלה" - שכופר במצות מילה, וזורקה כלפי מעלה אל ה'שכל'. פי הם מפרשים הכל רק

בטני", כי יש שני דלתות לאשה - ונעשה משני דלתין, צורת מ"ם סתומה, ששם מנח הולד - בחינת מ"ם יום של צירת הולד (נדה ל.) - וכן יש למעלה "דלתי שמים" (תהלים עח, כג), שמשם נולד השפעות.

יג. ח"א לו, א - כל נפש מישראל, קדם שיש לה התגלות בתורה ועבודה, בחינת לדה - מנסין ומצרפין אותה בגלות התאוות של שבעים אמות - ואזי הוא צריך לצעק להשם יתברך הרבה קולות, הפלולים בשבעים קולות - כמו היוולדת שצועקת לפני הלה שבעים קולות, בנגד שבעים תבות שבמזמור "יענה" (תהלים כ - זחר פנחס רמט): - עד שירחם עליו השם יתברך.

יד. ח"א ס, ה - התגלות היראה, הוא על ידי פקידות עקרות. פי עלידי לדה, נתגלה יראה, בחינת (תהלים מח, ז): "רעה אחרתם שם חיל פיולדה". פי עלידי ה'לה, יוצאין דמים וגיבורות, שהן בחינת יראה. ובפרט בשנפקדה עקרה, שהיו הדמים והגיבורות נעצרון פליפה עד עתה. עלכן אחר-כך בשיוצאין, נתגלה ה'יראה ביותר.

טו. ח"א סז, ז - בשבא פבוד חדש להאדם, ומלבש בתוכו נפש דקדשה - צריך לראות להוליד הנפש בנקל בלי קשויי-הולדה, פי הפבוד היא "אם כל חי" (בראשית ג, כ), והנפש מלבשת בה פעבר במעי אמו. ולפעמים בשיש חסוש'שולם בחינת קשויי-לילד, יכולין להסתלק שניהם חסוש'שולם, האם והולד, דהינו: הפבוד והנפש. או לפעמים אחד מהם, כפי ענין הקשויי-לילד.

ואחר-כך בשנולד הנפש, צריך לגדל את הנפש וכו'. ושתי בחינות אלו, ה'הולדה והגדול. נעשין עלידי יראה ו'אהבה. פי ה'הולדה נעשית עלידי ה'יראה, בבחינת (תהלים מח, ז): "רעה אחרתם שם חיל פיולדה". ואחר שנולד, מגדילין אותה עלידי האהבה וכו'.

וזה בחינת (איוב כט, כ): "פבודי חדש עמדי, וקשתי בידי תחליף" - הינו: בשפגיע פבוד חדש אל האדם, אזי צריך להחליף ולהעביר הקשוי, עלידי בחינת ידים, שעלידי ה'ידים, חולפת ועוברת הקשויי-לילד.

וזה בחינת חלופ שם אקי"ק שהוא שם בוכ"ו, בגימטריא ידה, שעלידו ה'הולדה פידוע. וזה בחינת (במדבר כח, כו) "וביום הבבורים", בחינת הולדת הנפש בלי קשויי-לילד, בחינת (ירמיה ד, לא): "צרה במבפירה".

טז. ח"א קלה - עלידי שחותכין המלכות דקדשה, מה'ארבע מלכויות דסטרא אחרא, בשלשי-רגלים, ומעלין אותה אל אורי-הפנים - עלידי יזה נפתח רחמה של ה'מקשה-לילד, כמובא בפ' עי'חיים (לה, ג - על הגמרא בבבורות מה): "כשם שיש צירים ודלתות לבית, כך יש

צירים ודלתות לאשה", "שמהשתי דלתין נעשה צורת מ"ם סתומה, ששם נוצר הולד" - וצריך לחתך המ"ם לשני דלתין, כדי שיצא הולד. וזהו (שמואל א טו, ל): "וישפך", "חתכו לארבע" (רש"י) - שחתך המ"ם לשני דלתין (עין בלקוטי-הלכות תפלין ה, ל).

יז. ח"א קסט - בשעת לדה, יוצאין הדמים מרגלי האשה, שעלידי יזה עקר הלה, הינו: שיוצאין הדינין מה'רגלין - פי עבור' הוא בחינת די', ו'לה הוא בחינת המתקת הדין - ועל-כן נצטננין רגליה" (סוטה יא):.

יח. ח"ב ג, ג-נסוף - בשעה שאשה בורעת לילד, ירכותיה מצטננות" (סוטה יא): - ועלידי יזה נעשה ה'הולדה, פי הדמים עולין למעלה, ואזי נדחק המקום שם, ואזי הם דוחים את הולד לחוץ, ואחר-כך חוזרים הדמים למקומם - שזה בחינת תודה-הלכה, בחינת תהלכות הדמים שחוזרים לילד פסדר, פי גם ה'הלכה היא בחינת הולדה, פי ה'תמכי אורי'תא' מחסרים ממונם מעצמם, בחינת ירכותיה מצטננות, פי דמים תרתי משמע" (מגלה יד): - ואחר-כך עלידי ממונם, נולד ה'לכות' בחינת חסד, ונתמלא החסרון.

וזה בחינת (תהלים ק, א): "מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ", לתודה אותיות תולדה, הריעו לה' כל הארץ ראשי-תבות הלכה. ודע: ש'מזמור לתודה' הוא מסגל למקשה-לילד, לומר אותו - פי "מזמור לתודה", ראשי-תבות מ"ל - בחינת שבעין קלין שהיוולדת צעקת קדם הלה.

ויש במזמור זה קס"ח אותיות - קס"ח הוא חסד בא"ת ב"ש, שעלידי ה'חסד' בחינת ה'לכות, ה'הולדה בנקל.

ויש מ"ג תבות בזה המזמור - פי קשויי-לילד הוא על ידי שיש קלפה שהיא אומרת: "גזרו, ג'ם' לי ג'ם' לך לא יהיה" (מלכים א ג, כו) - פי אינו רוצה שיצא לאויר העולם, וכנגד זה יש מ"ג תבות בזה המזמור.

[בלקוטי-עצות, בניס ייב: עלידי הלל והודא' להשם יתברך, וכן עלידי למוד הלכות, מכל-שכן כשזוכין לחדש בהם - באה הולדה בנקל. וכן עלידי תומכי אורי'תא, שמתחזקין בממונם את ה'תלמידים חכמים - ה'הולדה בנקל. גם סגלה למקשה-לילד, לעשות חסד הרבה דהינו: להרבות בצדקה וגמילות-חסד].

יט. ח"ב ד, ג - "עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים טובים" (תנחומא נח) - נמצא: שהמצוות ומעשים טובים וכל עבודת-השם, הם בחינת ה'הולדה. וקדם ה'הולדה, כמה קלין של אח ואבוי, וכמה חבלים וצירים - יש לה'יוולדת' קדם שמוולדת ה'הולדה, ובפרט ה'הולדה ראשונה' של האשה, כמו שכתוב (ירמיה ד, לא): "צרה במבפירה".

גרים לישראל כספחת". "ספחת" [ויקרא יג. ב] - הינו 'מבות', בחינת 'מבות מפלאות' שנעשין על-ידי 'נפילת האמונה' - והם מכניסין 'אודה' בישראל וכו'.

וזו: "קשים גרים לישראל כספחת" - בחינת "ספחים" שגדלים מאליהם". הינו: שעל-ידי ה'גרים', נוטלין 'מנהיגי הדור', 'אודה' - שגדלים מאליהם, ומתגאין מעצמן על הדור בחנם, כי לא נתן להם גדלה מן-השמים כלל.

"והסגיר הכהן את הנגע" (ויקרא יג. ד)

כד. ח"ב ד, יב - על-ידי בחינת 'חסד', בחינת 'כהן' - נסגר 'פי המכה' לגמרי ונתרפא בשלמות, בבחינת (ויקרא יג. ד): "והסגיר הכהן את הנגע". (שעל-ידי שהקדוש-ברוך-הוא שופע עלינו חסדו, על-ידי היראה שנעשה על-ידי התגלות הרצון - על-ידי זה זוכין לרפואה).

"נגע צרעת" (ויקרא יג. ט) - עניני נגעים

כה. ח"א נא, ו - 'מצרע, דא סגירו דנהורא עלאה' (זהר תזריע מט: על הפסוק "נגע צרעת". ויקרא יג. ט), הינו: 'אור הפנים' - ועל-ידי זה הוא בבחינת 'מת', כי "מצרע חשוב כמת" (גדרים סד:).

כו. ח"ב פג [רפואת הצרעת] - על-ידי 'תקון-הברית', נעשה 'בן-חורין'. ואז פושט 'גופו המצרע' שהוא מ'משכא דחויא'. ולובש 'בגדי-שבת', הינו 'גוף קדוש' מ'צו-עודן' הנקרא 'בשר', בחינת (בראשית ב. כג): "בשר מבשרי" - ועל-שם הגוף הקדוש נקרא 'שבת', בבחינת (שמות ד. ז): "והנה שבה כבשרו" - שנתרפא מ'צרעתו'.

כז. ספר המדות, עניני נגעים' - [א] הכועס על עני מכבד, נעשה 'מצורע' (פעם כט). [ב] על-ידי 'לשוני-הרע' - 'נגעים' באים עליו, ומגדיל עונות עד לשמים, וראוי לסקלו באבן (לשוני-הרע יט). [ג] מי שלהוט אחר 'עבודת אדמה', בא לידי 'צרעת' (מזון ח"ב ב; שכרות ח"ב א). [ד] על-ידי 'תאות-נאוף' בא 'עצירות', ועל-ידי 'עצירות' בא 'צרעת' (נאוף ח"ב ד). [ה] ל'צרעת', מזיק דברים מלוחים, ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד. ה). וסימן לדבר (איוב לו. כז): "יגרע נטפי מים" - הינו: 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - יזקו לשון יזקו) (רפואה ח"ב ג).

"ואיש כי ימרט ראשו, קרח הוא טהור הוא. ואם מפאת פניו ימרט ראשו, גבח הוא טהור הוא" (ויקרא יג. מ"א)

כח. חיי מוהר"ן צ - 'בפורים נודע לי נפלאות'. עבודה שלי בפורים ה'יה, לתקן פגם קרח. ונתגלה לי: שאותיות 'פורים' הם ראשי-תבות: "ואם מפאת פניו ימרט ראשו קרח הוא" (ויקרא יג. מ"א), בחינת 'קרח'.

וכן ב'עבודת-השם' - בהכרח שיהיה לו כמה יגיעות, וצריך לצעק כמה קלין של אח ואבוי, ונגיחות, ונפילות, והטיות וכו', ובפרט בהתחלה, שאז קשה מאד, כי 'כל התחלות קשות' (מכילתא יתרו). - ועל-כן קדם כל מצוה ועבודה, טוב לתן צדקה, כדי להרחיב פתח הקדשה שצריך לעשות בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו כל-כך לכנס בהם.

ו'צדקה' - היא תמיד 'התחלה', בבחינת (דברים טו. ח): "פתח תפתח", והיא מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שאפלו כשיש פתח והתחלה, הצדקה פותחת יותר ויותר, ומרחבת הפתח יותר.

כ. חיי מוהר"ן רעה - אמר רבנו ז"ל: "שפעל אצל השם-יתברך, ששבבאין לפניו להתפלל על 'מקשה לילד', שלא יהיה לה 'קשו-לילד' ב-יאם עד אותה השעה שבאין לפניו, ותכף שבאין לפניו, תלד מיד!" [וב'שיח-שרפ-קדש' ח"ו לג: שהיה מפרסם הדבר באומו, שבכל עת שהיתה איזה 'מקשה-לילד' צריכה ישועה, היו באים קרוביה לציון רבני-הקדוש, ומתפללים שם, והיתה נושעת תכף ומיד, והיה הדבר לגם מפרסם].

כא. ספר המדות, עניני 'מקשה-לילד' - [א] סגלה ל'מקשה-לילד', שתתלה על צוארה מפתח של הבית עלמין (בנים ח"ב כג; סגלה ח"ב ח). [ב] על-ידי ה'פעם', אשה 'מקשה-לילד' (פעם מ). [ג] אשה שאוכלת 'צנון' בעבודה, תלד בקשוי (קשו-לילד א). [ד] אשה שהיא 'מקשה לילד', סגלה שתתן לה ל'שותות מים' מ'שבועה בארות' (קשו-לילד ב). [ה] גם בניה לא יהיו עמה בבית (קשו-לילד א). [ו] גם תלחש לה באזנה, אותיות של שם ס"ג (קשו-לילד ד). [ז] גם מטתה לא תעמד במערב ובדרום (קשו-לילד ה). [ח] גם תתלה על צוארה, מ'מרוור' הנשאר (קשו-לילד ו). [ט] גם תלחש לה באזנה אותיות: פ"א ו"ו ע"ן ה"א [פוע"ה] (קשו-לילד ז). [י] 'תפוחים', מסגלים ל'מקשה-לילד' (סגלה ח"ב יא). [יא] סגלה ל'מקשה-לילד', שתרחץ ב'יין' מלפניה ומאחוריה; נכנס יין יצא סוד (סגלה ח"ב יא).

כב. עלים לתרופה, א שופטים תקצד - בפרט פי תהלה לקל, נמצא באוצרותינו סגלות יקרות, תפלות נוראות על 'מקשה-לילד' (לקוטי-תפלות ח"א ל; ח"ב ב), המה היו בעזרנו, אחרי אשר כמעט אפס כחה, בבחינת (מלכים-ב יט. א): "וכח אין ללדה", וצעקתנו יודע תעלומות הקשיבם, וילדה בשלום למזל-טוב בעזרת-השם-יתברך.

"ספחת" (ויקרא יג. ב)

כג. ח"ב ה, ה - על-ידי שמעלין 'אמונה הנפולה', נעשין 'גרים'. ומחמת שנעשין מ'לקיטת נפילת האמונה', מ'זיקין לישראל, בבחינת (קדושין ע): "קשים

אחר כך אמר: שלא היה יכול לישן כל אותה הלילה שספר זאת, מחמת שהיה מצטער על שגלה זאת, ואמר: שנחמתו היתה, כי עדין לא גלה כלל. גם באמת אין כתוב כך בתורה, רק כך בתיב (בפסוק מא): "ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבה הוא", רק מקדם כתוב (בפסוק מ): "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא". והדברים סתומים ונעלמים מאד (עין בלקוטי הלכות 'ערלה' ה, יט).

"בדד ישב" (ויקרא יג, מו)

כט. ח"א יד, ט - ה'מצרע', זה "נרנן מפריד אלופ" (משלי טז, כח), ומפריד בין איש ואשתו, ועל-ידי-זה: "בדד ישב" (ויקרא יג, מו - ערכין טז, ננעים באין על לשון-הרע).

ל. חיי מוהר"ן קטו - כשיצא מ'אלאטיפאליע' בעת שפבר באו להביאו לברסלב, אמר רבנו ז"ל: "עד עכשו היה 'בדד ישב' מחוץ למחנה מושבו" (ויקרא יג, מו), עכשו מתחיל וכו'". ואיני יודע הלשון שאמר יותר, אך הענין הוא: "שעכשו מתחיל השם-יתברך להיטיב" וכו'.

לא. ספורי מעשיות, מעשה ה, 'מבן-מלך' שהיה מאננים-טובות' [נתרפא הצרעת, ונעשה פלו מאבנים-טובות] - פעם אחת היה ה'בן-מלך' מחתף עצים, ונקף באצבעו, ורצתה ה'בת מלכה' לברך אצבעו, וראתה שם 'אבן-טוב', ונתקנאה בו מאד וכו', ושאלה להמכשה: "אם יוכל לעשות כשוף לאדם שיהיה מצרע". אמר: הן, וכו'. והשליכה ה'כשוף' אל ה'מים', ונעשה ה'בן-מלך' 'מצרע' מאד, והיה לו על חטמו 'צרעת', ועל פניו ועל שאר גופו וכו'.

ובקשו הצדיק וכו'. והודיע להמלך: "שהוא 'כשוף' וכו', ואין תקנה לה'בן-מלך', כ"א שישלכו המכשה שעשה הכשוף למים" וכו'. ונתראתה ה'בת-מלכה', ורצתה אל המים להוציא הכשוף מן המים וכו', ונפלה אל המים, ונעשה רעש גדול וכו'. ובא הצדיק ואמר: "שה'בן-מלך' יתרפא". ונתרפא, ונתיבש ה'צרעת', ונפל ונקלף כל העור ממנו, ונעשה מאבנים-טובות פלו, והיה לו כל הסגלות של כל ה'אבנים-טובות'.

עניני 'לשון-הרע' נמצאים בפרשת 'טהרה'

"שתי צפרים חיות טהרות" (ויקרא יד, ד)

- ועניני 'לשון-הרע' -

"הנגעים באים על לשון-הרע" (ערכין טז).

א. ח"א ג - מי ששומע 'נגינה' מ'מנגן רשע', קשה לו לעבודת-הבורא'. וכששומע מ'מנגן כשר והגון', טוב לו. כי 'קול הנגינה' נמשכת מן ה'צפרים', כדאיתא במדרש

(ויקרא רבה טז, ז): "מפני מה מצרע טהרתו תלויה בשתי צפרים חיות טהורות, יבוא קלניא וכפר על קלניא" - כי נלקח מחמת קולו, שדבר 'לשון-הרע'.

נמצא: מי שהוא 'כשר' - נמשכת ה'נגינה' שלו מן ה'שתי צפרים חיות טהורות" (ויקרא יד, ד). וכתוב בזהר (מצורע נג): "שה'שתי צפרים' יונקים, מאתר דנביאים ינקין". וכשה'מנגן' הוא 'רשע', אזי הוא לוקח הנגינה שלו מ'צפרים אחרות שבקלפה'. וכתוב בזהר (שם): "כי הצפרים שבקלפה יונקין מדדי המלכות, וכד אתפלג ליליא כדין פרוזא כרז: 'כצפרים האחוזות בפת, כהם יוקשים בני-אדם' (קהלת ט, יב)". - והתקון הוא: שילמד בלילה תורה שבעל-פה'.

ואיתא ב'כתבי-הארז' ל' (עצ-חיים מח, ב): כי 'צפרים שבקלפה' הם 'מחין שבמלכות דקלפה', וה'שתי צפרים חיות טהורות' הם 'בגין המלכות דקדשה'. לפיכך נשתבח דוד לפני שאול (שמואל-א טז, יח): "ויודע נגן" - כי ה'נגינה' היא 'בגין המלכות', לכך ראוי הוא ל'מלכות' וכו'.

ב. ח"א ד, ח - על-ידי 'לשון-הרע', בא ענינות, כמו שכתוב (שמות ד, יט): "כי מתו כל האנשים" - זהו ענינות'. ועל-ידי 'צדקה' ל'תלמידי-חכמים' - מתקנים זאת, וזכין ל'עשירות'.

ג. ח"א יא, ז [השתי צפרים] - 'צפרתא דהוי קאי עד קרסלה במיא' (בבא-בתרא עג). "צפרתא" - זה בחינת ה'דבור', שהוא 'אמצעי' בין האדם ובין השמים, כמוכא (ויקרא-רבה טז, ז; ערכין טז): על 'מצרע' שצריך להביא 'שני צפרים' (ויקרא יד, ד): "יבוא פטטיא וכפר על פטטיא". וזהו: 'דקאי עד קרסלה במיא' - שה'דבור' צריך להאיר באדם שהוא למטה במדרגה פחותה. "מיא" - הוא בחינת האדם שנתהנה ממיו-דוכרין ומיין-נוקבין כידוע. וה'דבור', שהוא בחינת 'צפרתא', קאי עד קרסלה, אצל האדם שהוא במדרגה פחותה, כדי להאיר לו.

ד. ח"א יד, ט [השתי צפרים] ולשון-הרע' - איתא במדרש (בראשית-רבה לא, ט - על בראשית ו, ד): "קנים תעשה לתבה" - מה קנים מטהרין את המצרע, אף תבתך מטהרתך". ה'מצרע', זה "נרנן מפריד אלופ" (משלי טז, כח), ומפריד בין איש ואשתו, ועל-ידי-זה: "בדד ישב" (ערכין טז), וקנים מטהרים אותו. אף 'תבתך' - הינו 'תבת התפלה' - מתקנין ה'מחלקת', ועושה 'שלום הכללי', שלום בכל העולמות.

ה. ח"א יב - יש 'בעלי לשון-הרע' ומחלקת', שהם בחינת (משלי טז, כח): "ונרנן מפריד אלופ", כי הולכין ומרגלין ומדברים 'רכילות' ולשון-הרע, ועושין מריבה

ומחלקת בין אדם לחברו ובין איש לאשתו, וזה בגשמיות ממש.

ועל-ידי שזוכין לקרב הרחוקים לעבודת-השם, שעל-ידיה מאיר 'כבודו' יתברך, וחוזר ועולה לשרשו הינו ל'ראה' - על-ידיה נתבטלין 'בעלי לשון-הרע ורכילות' הנ"ל, ונתרבה השלום בעולם. ועל-ידיה זוכין ל'תפלה', ול'שלום-הכללי', שלום בכל העולמות. ואזי יתבטל כל ה'משא-ומתן' מן העולם. - וכן על-ידי מצות 'הדלקת נר-הנקה' בזמנו, נמשך גם-כן בחינה זאת.

ו. ח"א יט, ג (לקוטי-עצות 'דבור' א) - על-ידי 'שלמות לשון-הקדש', דהינו 'קדשת הדבור' - שמרבה לדבר דבורי-תורה, ותפלה, ותחנונות ובקשות ושיחות בינו לבין קונו, ונזהר מ'דבורים פגומים' שהם 'לשון-הרע' ו'שקרים' וכו'. - על-ידיה זוכין ל'תקוני-הברית'. וכן להפך: על-ידי 'תקוני-הברית', זוכין ל'שלמות לשון-הקדש'.

ז. ח"א נד, ה-ו - צריך לשמר מ'כח-המדמה' - ו'ה'כח-המדמה' בא על-ידי 'לשון-הרע' - פי 'כח-המדמה' הוא 'כח הבהמיות', פי גם 'בהמה' יש לה זה ה'כח-המדמה'. ו'ה'מוציא דבה' נופל ל'בהמיות', ועל-כן נתגבר עליו 'כח-המדמה', שהוא 'כח הבהמיות' - פי "מוציא דבה הוא כסיל" (משלי י, יח), ו'כשה'דעת' נסתלק ממנו, נופל מ'אהבת השם-יתברך', ונופל ל'אהבת הבהמיות', 'כח-המדמה', בבחינת (הושע ד, ו): "נדמו עמי מבלי הדעת". "נדמו" - הינו 'כח-המדמה'.

ועל-ידיה נפגם ה'צפון', ונופל ל'שכחה', מיתת הלב, ו'אינו משים על לבו לזכר בכל יום בעלמא-דאתי', ששם עקר החיות לנצח. (לקוטי-עצות 'דבור' י).

[ועל-ידיה אין זוכה להניח 'בן זכר' (לקוטי-עצות 'בנים' ח); שאין מתקנים לו 'בנים זכרים'. (לקוטי-עצות 'דבור' יא)].

וגם צריך לשמר ה'עין' מ'כח-המדמה'. ואפלו מי שיש לו 'ראיה' יפה - יוכל לטעות, על-ידי שרואה מרחוק, ונדמה לו להפך מן האמת. וכמו-כן הוא בעיני השכל, גגון לפעמים שנדמה לו שחברו נוטה מן האמת, או שעושה פגוד שלא כהגן וכו', ומחמת זה יש בלבו עליו, ויוכל להתעורר מחלקת על-ידיה, ונדמה לו שחולק עליו לשם-שמים. ובאמת הכל בא מטעות של 'כח-המדמה' שהטעה אותו, עד שנדמה לו עליו דברי שקרים ובוזיים. על-כן צריכין לזה שמירה יתרה, לשמר עצמו מאד מטעות של המדמה. וזה זוכין על-ידי ששומרין עצמו מאד מ'לשון-הרע' - מלאמר, ומלקבלו. (לקוטי-עצות 'עינים' ז).

[יש 'חודשי-תורה' שבאים על ידי המדמה, וה'רע' שבהם יותר מה'טוב', ומזיקים ל'פרנסה', וצריכים להתפלל להנצל מהם. והתקון לזה: לשמר עצמו מאד מ'לשון-הרע' - מלאמר, ומלקבלו. (לקוטי-עצות 'תלמוד-תורה' מא)].

ח. ח"א נה, י (לקוטי-עצות 'דבור' יב) - כשהדור אינם שומרים פיהם מ'לשון-הרע', ומשאך דבורים פגומים - על-ידיה נכשלים חסו-הכליכה 'בשרי-הדור' - ב'גאות', והוא בחינת 'גלות-השכינה'.

ט. ח"א סג - על-ידי 'דבורים רעים', פגון 'לשון-הרע', 'רכילות', 'שקרים', וכו', ושארי דבורים רעים, ובפרט כשמדבר 'לשון-הרע' על צדיקים וכשרים - על-ידיה עושים כנפים להנחש, שיוכל לעופף ולהזיק להעולם מאד חסו-שלום. הינו: שעל-ידיה מתגברת ומתפשטת 'חכמת הפילוסופים והאפיקורסים' בעולם, שהם בחינת 'נחש-הקדמוני' - שמתגברת ומעופפת חכמתם הרעה חסו-שלום, ומזיקים מאד מאד להעולם. אבל על ידי דבורים קדושים עושים 'כנפים' דקדשה' (לקוטי-עצות 'דבור' יד).

י. ח"א קצז - 'לשון-הרע' של העולם - מזיק ופוגם את העניויות, שאי-אפשר להצדיקים להיות ענוים. פי 'פגם לשון-הרע', מפריד בין 'ענוה' ל'חכמה'. ואפלו אם יהיה 'ענו', הוא בלא 'חכמה', שאינה 'ענוה' כלום.

וזה היה מעלת 'משה-רבנו' עליו-השלום - שאפלו 'לשון-הרע' לא הזיק לענוותנותו. וזה שכתוב (במדבר יב, א): "וידבר וכו' במשה" וכו', שהיה 'פגם לשון-הרע' בעולם, אף-על-פי-כן: "והאיש משה ענו מאד" (שם, שם א) - שלא הזיק לו.

[בחי-מוהר"ן כד: באנו אליו סמוך לשבועות תקס"ה, ואמר לנו: שעתה אינו יודע כלל! רק זאת נודע לי בעתים הללו: "שעל-ידי לשון-הרע' שבעולם, אין הצדיקים יכולין להיות ענוים" וכו'! כמבאר בסימן קצ"ז. - ויתר מזה אינו יודע, ואמר בפרוש: "כמו שאתה אינו יודע, כך ממש אני איני יודע עכשו כלום" וכו' וכו'.]

יא. ח"א רז - ה'דבורים' הם בחינת 'גבורות', וצריך להמתיקם על-ידי 'למוד-התורה' ו'דבורים-טובים' שמדברים. על-כן צריך לשמר ה'דבור' מאד, ולכלי לדבר 'דבורים רעים', ובפרט 'לשון-הרע' חסו-שלום, מפל-שפן וכל-שפן שצריך לשמר מאד מאד מלדבר חסו-שלום על 'צדיק', כדי שלא יתגברו ה'דינים' חסו-ושלום. ועל-ידיה יכולים לגרם שיפול הצדיק-הדור ממדרגתו, או שישתלק חסו-שלום, ואזי על-ידי הסתלקותו, נשמתו ממתיקת אלו הגבורות. (לקוטי-עצות 'דבור' ט).

יב. ח"א נז - מי שהוא 'פרנס' או 'מנהיג', והוא מנהיג בכשרות ובישר, ורואה ומסתפל להטיל המשאוי של מסים וארנוניות על כל אחד פראוי לו בישר, להכביד על-יזה ולהקל על-יזה פראוי. על-ידיה מבטל הארבע מדות רעות: 'עבודה-זרה', ו'גלוי-ערוות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע'.

יג. שיחות הר"ן צא - סגלה ל'התמדה' בלמודו: להזהר לכלי לדבר על שום איש ושראלי. - כשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה ששם שרש נשמות ישראל. ועל-ידיה אי אפשר לאהב ה'תורה' בשלמות. אבל כשיזהר מלדבר ולמצא שום 'חסרון' בשום ושראלי,

נמצא שאין בה'תורה' שום 'חפרון', אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ויתמיד בה מגדל האהבה.

וזהו (תהלים יט. ח): "תורת ה' תמימה", בשהיא 'תמימה' בלי שום חפרון, דהינו פשנוהרין לבלי לדבר ולבלי למצא שום חפרון בשום ישראלי שהוא אות מהתורה, אזי הוא "משיבת נפש" - כי אז דיקא זוכין לאהבת התורה, ומרגישין טעם 'מתיקות-התורה' שמשביה את הנפש.

יד. ספורי מעשיות, מעשה יג מ'שבעה בעטלערס'
(יום החמישי, בעל הטטטורות) - פעם אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו של 'מעט מחזיק את המרבה' וכו'. ואחד אמר: שה'שתיקה' שלו היא בחינת 'מעט מחזיק את המרבה' - כי יש עליו 'מקטרגים' הרבה ובעלי 'לשון-הרע', שמלשינים עליו הרבה מאד. וכל מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו ב'לשון-הרע הרבה - הוא ב'שתיקתו' מתרץ הכל, על-ידי מה שהוא שותק לבד - כי הוא עושה רק איזה 'שתיקה', והוא 'תרוץ' על הכל. נמצא: ש'שתיקתו' הוא 'מעט מחזיק את המרבה'.

טו. ספר המדות, עניני 'לשון-הרע' - [א] ה'דרכים'
- מביאים את האדם ל'לשון-הרע', 'עבודה-זרה', 'גלויה' עריות, ו'שפיכת-דמים'. ואלו העברות מפסידין את ה'פרנסה' (דבר ח"ב ו; קמון ח"ב כב). **[ב]** ה'הרהורי עבודה זרה', ו'הרהורי זנות', ו'שפיכת-דמים', ו'לשון-הרע' - הם באים על מי שרגיל ב'גדרים'. אבל נתבטלים על-ידי ה'מנהיג' שבעיר המסדר הגבוה והמסים על כל אחד לפי ערכו שיוכל לסבל (הרהורים ח"ב יב; התנשאות ח"ב ו). **[ג]** המספר 'לשון-הרע' - הקדוש-ברוך-הוא אומר לשור של גיהנם: "אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה".

ותקנתו: יעסק בתורה וישפיל דעתו, גם על-ידי זה לא יבא לידי 'לשון-הרע' (לשון-הרע א). **[ד]** על-ידי 'לשון-הרע' - מגדיל עוונותיו בנגד 'שלש עברות' (לשון-הרע ב). **[ה]** מלתא דמתאמרה באפי מרא או באפי תלתא, לית בה משום לשנא בישא (לשון-הרע ג). **[ו]** האי לשנא בישא, אף-על-גב דלקבולי לא מבעי, למיחש מיבעי (לשון-הרע ד). **[ז]** מי שדובר רע על ישראל, לסוף שיחלה על פיו (לשון-הרע ה). **[ח]** בשאין אהבה בין ישראל, נעשים 'הולכי רכיל', ועל-ידי 'הולכי רכיל', נעשים 'לצים' (אהבה א; לשון-הרע ו). **[ט]** בני-אדם שאוהבים זה את זה, מתר לומר זה לזה מאיזה דבר ששמע מאיזה אדם, גם חברו מתר לקבל דבריו, ואין בו משום 'לשנא בישא' (לשון-הרע ז). **[י]** על-ידי 'לשון-הרע' - אין לאדם חשק ללמד, גם מבזה את הצדיק (לשון-הרע ח). **[יא]** על-ידי 'אמת' - נצול מ'לשון-הרע' (אמת מג; לשון-הרע ט). **[יב]** כששומר את עצמו מ'לשון-הרע' - על-ידי זה לא יחרש רעה על חברו

(לשון-הרע ט). **[יג]** מי שאין מקבל 'לשון-הרע' על צדיק - על-ידי זה יזכה להמנות עם הצדיקים (לשון-הרע יא). **[יד]** גסות - מביא את האדם לדבר בגנות בני-אדם (לשון-הרע יב). **[טו]** לשון-הרע אין אומר - עד שבופר בעקר וחוטא בשמים ובארץ (לשון-הרע יג). **[טז]** מתר לומר 'לשון-הרע', על 'בעל המחלקת' (לשון-הרע יד). **[יז]** 'מוציא שם רע' על חברו, אין לו מחילה עולמית (לשון-הרע טו). **[יח]** על-ידי 'לשון-הרע' - אין מקבל פני השכינה (לשון-הרע טז). **[יט]** המספר ב'לשון-הרע', והמקבלו - ראוי להשליכו לבלבים (לשון-הרע יז). **[כ]** תקון ל'לשון-הרע': 'אמירת הקטרת' (לשון-הרע יח). **[כא]** על-ידי 'לשון-הרע' - 'נגעים' באים עליו, ומגדיל עוונות עד לשמים, וראוי לסקלו באבן (לשון-הרע יט). **[כב]** על-ידי 'לשון-הרע' - נתפס ב'תפיסה' (לשון-הרע ח"ב א; פדיון שבויים ח"ב ז). **[כג]** על-ידי 'לשון-הרע' - נופלים במלחמה (מריבה ט). **[כד]** מי שאין אומר 'לשון-הרע', הוא מנצח (מריבה פ). **[כה]** אין הגשמים נעצרים, אלא על מספרי 'לשון-הרע' וכו' (קמון כו). **[כו]** מי שכלב נשד אותו, בידוע שקבל 'לשון-הרע', או שספר 'לשון-הרע' (ענש כו). **[כז]** מתר להתפלל על 'בעל לשון-הרע': שימות, ושישתפח תורתו, ושלא יהיה לו חלק לעולם-הבא, ושלא יהיו לו בנים חכמים (תפלה כו).

"מים חיים" (ויקרא יד. ה)

טז. ספר המדות, רפואה ח"ב ג - לצרעת, מזיק דברים מלוחים, ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד. ה). וסימן לדבר (איוב לו. כז): "יגרע נטפי מים" - הינו 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - 'יזקו' לשון 'יזק').

"החתים בשרו מזובו" (ויקרא טו. א)

יז. ח"ב ה, וז-ח-יא-יד-טו-בסוף - על-ידי ה'צאנה' של 'מנהיגי הדור' - מתגברים 'תאות-נאוף' בעולם, ונעל-ידי זה בא 'השחמת זרע' חסד-ושלום (לקוטי-עצות 'ברית' נז), בחינת (ויקרא טו. א): "החתים בשרו מזובו", בחינת 'חותרם דסטרא' אחרא' [על האדם שלא יוכל לצאת ממנה (לקוטי-עצות שם)].

ועל-ידי 'חרב הגאווה דקדשה', מתגברים על 'תאות-נאוף'.

ולחנצל מזה: הוא על-ידי ה'מגנים שבדור', "מגני ארץ" (תהלים מז. י) - שמגנים עלינו ומצילין אותנו, פי מכניעין ה'חותרם דסטרא-אחרא' שנעשה על-ידי ה'צאנה'. ומעלין 'לחות הגוף' מבחינת (ויקרא טו. א): "החתים בשרו" - לבחינת 'חותרם דקדשה', בחינת 'תפלין', מחין. פי על-ידי שמכניעין 'תאות-נאוף', ואין יוצאין 'לחות' ו'שמנונית' הגוף לחוץ - על-ידי זה עולין ה'לחות' אל המוח, ונעשה 'שמנים', שזה עקר ה'מחין'.

ועל-ידי-זה נעשין דבורים פשרים, להחיות ולהשיב את הנשמות הנפולות וכו'. - וזהו בחינת "שמיני-עצרת", שאז הנקבא עוצרת הטפה" (פרי-עץ-חיים, שמיני-עצרת), ואינה נשחתת - שנתתקן בחינת: "החתים בשרו".

[ועקר תקון המת: הוא כפי שבירת תאנה זאת - הינו: כשמתגברין על האדם ה'הרהורים' מאד מאד, והיו יכולין לבוא על-ידי-זה ל"מקרה לילה" (דברים כג, יא) חסו-שלום, בחינת "החתים בשרו". ומתגברים מאד לשבר ולגרש ה'הרהורים', ולהמשיך מן-שבות קדושות - על-ידי זה מעלין מ"החתים בשרו" - לבחינת 'תפלין' שהם 'חותם דקדשה' (לקוטי-עצות שם)].

"ורחץ בשרו במים" (ויקרא טו, יג)

"תניא ורחץ בשרו במים" - במי מקנה" (יומא לא).

[י"ג פעמים כתוב בפרשת מצורע: "ורחץ במים"]

- עניני טבילה במקנה -

"אמר רבי ינאי: שמעתי שמקלין בה, ושמעתי שמחמירין בה. וכל המחמיר בה על-עצמו, מאריכין לו ימיו ושנותיו" (ברכות כב). [רש"י: "שמקלין בה" - ב'מרחצאות', או ב'בחינת תשעה-קבין'. "שמחמירין בה" - בארבעים סאה].

"דע: כי מסרת קבלה היא בידינו מחכמי-האמת: שארבע-מאות פתות הטמאה שורות על הטמא, וכדי להעביר אותן הפתות של רוח הטמאה, צריך ארבעים סאה מים". (חסד-לאברהם - מעין ב, נהר נט)

גם בענין השגת האדם, אין לך דבר שמועיל כמו הטהרה והטבילה שיהיה האדם טהור בכל-עת. ומורי (האריז"ל) זלה"ה, עם היות שהיה לו חולי השבר שהקר מזיק לו, עם-פלי-זה לא היה מונע מלטבל בכל-עת. (עץ-חיים, הקדמת שער-ההקדמות)

סוד המקנה - הוא סוד הו"ה שהמקנה בו ארבעים סאה, וכן הו"ה בו ארבע אותיות, כל אות פוללת עשר, והינו סוד (ירמיה י, יא): "מקנה ישראל ה", והבן בזה מה שכתוב (יומא פ"ח מ"ט): "מה מקנה מטהר הטמאים, אף הקדוש-ברוך-הוא מטהר את ישראל" - דהינו: טהרת נשמותיהם הדבקות בשמו. נמצא: הטובל הוא דבק בהו"ה ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים ונפשו ברוחניות השם השורה שם, ובזה לא זיקהו אפילו יהיה המים קרים, כי מאחר שהוא דבק בהו"ה, אי-אפשר שיבוא לו חזק, (ראשית-הקמה - שער האהבה, פרק י"א)

ביציאת האדם מה'מקנה' - הרי נתקנו אבריו ונשמתו, והרי הוא 'חדש', ואין ל'חיצוניים' חלק בו, וירגיש האדם בעצמו רוח חדשה מניצוץ הנשמה שחזרה אליו. (שם)

קבלה בידינו מהבעל-שם-טוב זצ"ל: כי כשצריך למקנה וטובל עצמו פעם-אחת, לא זיק לו בשום אופן. (משמרת-השלום 'קאדינאו', השקמת-הבקר סימן ב)

יח. ח"א נו, ז - 'שבועות' - הוא 'חסד עליון' ורחמים גדולים. וזה בחינות המקנה של שבועות, שהיא בחינות מקנה של שער-החמשים, שהוא שער העליון מחמשים שערי בינה' (שער-הכונות) ופרי-עץ חיים, חג השבועות), שהוא בחינות 'שכל ודעת עליון', בחינת 'חסד עליון' ורחמים גדולים. - וזה בחינת 'מ"ן' - בחינת 'מקנה של שער הנון' [מ"ן ראשי-תבות - מקנה נידן], שהוא בחינת 'דעת גדול', כי ה'מון' בחינת 'דעת'.

יט. ח"א נו, ז - ה'מקנה' מושיע בכל ה'צרות', כמו שכתוב (ירמיה יד, ח): "מקנה ישראל מושיעו בעת צרה" - כי הוא 'חסד עליון', שמושיע מכל הצרות. ועל-כך ה'מקנה' מטהר מכל ה'טמאות' ומכל ה'חטאים', כמו שכתוב (חזקאל לו, כה): "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" וכו'.

כ. ח"ג קנג - 'מקנה' אינה מזקת כלל, וה'דאקטער' שיאמר 'שמזקת' - אינו 'דאקטער' כלל. אדרבה: 'טבילת מקנה' טובה מאד ל'בריאות הגוף', כי יש 'נקבים קטנים' הרבה בגופו של אדם, והם 'נקבי הזעה', שדרך שם יוצא ה'זעה' מן האדם, והם צריכין לפתח, כי אם נסתמין, יוכל לכל ל'חלשה' חסו-שלום. ועל-ידי 'טבילה במים' נפתחין נקבי הזעה, וזה טוב מאד ל'בריאות-הגוף' - רק שלא יהיו ה'מים', קרים ביותר - כי אז מ'א מטרשי ל'ה'נקבים' הנ"ל. אבל בשאין המים קרים מאד, אזי הטבילה בהם טובה מאד.

כא. שבחי הר"ן יט - רבנו ז"ל היה לו מסירות-נפש עצום בימי ילדותו כשהיה בן ששה שנים בלבד, ללכת ל'מקנה' בהצנע, בלילה בזמן החורף כשהיה קרירות גדול מאד. [עיר-שם באריכות].

כב. שיחות הר"ן קמא - בתחלה אמר: "שתקון הראשון הוא ה'מקנה', שצריכין לטבל במקנה" [דאם ערשטע איז מקנה]! - ואחר-כך גלה ה'תקון' לומר 'עשרה קפיטל תהלים'! - ופעם-אחת אמר: שצריכין לזהר מאד לטבל באותו היום דיקא שיהיה האדם בלתי טהור. ואפלו אם לא יוכל בבקר, על-כל-פנים יטבל באותו היום, אפלו "לפנות ערב" (דברים כג, יב). - מי שיוכל לילך למקנה ואחר-כך יאמרם (התקון-הכללי) בודאי מה טוב. אך אפלו אנוס שאי אפשר לו לטבל, בגון 'חולה' או 'בדרך' - אזי-על-פיי-כן אם יאמרם, אשרי לו! כי הם תקון גדול ונורא מאד. [וב'שיחות שאחרי ספורי-מעשיות: שטוב מאד לטבל תכף ומיד! - נמצא להלן].

כג. שיחות הר"ן קסא - אחר התענית משבת לשבת, היה הולך ביום ששי לטבל ב'מקנה קר' מאד, ועמד בתוך המקנה בשתי שעות רצופים.

כד. שיחות הר"ן קפה - צנה לרוב אנשים: שיזהרו לילך למקנה לטבל, בימים שאין אומרים בהם תחנון.

[ב'אבני-ה-ברזל' (שיחות-וספורים מרבנו ז"ל ו): פעם-אחת בראש-החדש, כשהתחילו להתפלל 'הודו פנהג - הלך רבנו ז"ל אל רבי נפתלי ואמר לו: "נפתלי מקנה!?" - ויען ויאמר: "אלך אחר התפלה!" - אמר לו רבנו ז"ל: "ראשית-דארף מען פריער גיין אין וואסער אריין!" [בראש-חדש צריכים קדם להקנס אל תוך המים] - ותכף חלץ רבי נפתלי את הטלית והתפלג, והלך אל ה'מקנה'].

כה. שיחות הר"ן רצח - ב'ערב-יום-הפפורים האחרון לפני הסתלקותו הקדוש באומאן - בא לפניו איש אחד

מאנשיו שנחלש, וספר לפניו חלשתו. ועמד שם עוד אחד שאמר: "שחולאתו הכבידה בשביל שהלך היום למקנה לטבל!" - ענה רבנו ז"ל: "למה אתם תולים הכבדת החולאת במצוות, טוב וראוי יותר שתתלו בעברות!"

כו. חיי מוהר"ן תעה - ב'דרד' צריכין לזהר ב'טבילת מקנה' - פי 'מקנה' מסגל להנצל מ'רוצחים'.

כז. ספורי מעשיות, מעשה י מ'בערגער ועני' - תכף נבהל ונזכר מה שעשה דבר כזה וכו'. והלך והטמין עצמו בתוך 'בור' אחד של מי גשמים וכו', ולקח ה'בור' לעדות וכו', והלך עוד והחביא עמה בתוך 'מקנה' וכו', ולקחה ה'מקנה' לעדות וכו'. וכן החביא עצמו עמה במקומות אחרים פיוצא באלו, דהינו ב'שבועה מקומות של מים: (א) בור. (ב) ומקנה. (ג) ואגמים. (ד) ומעין. (ה) ונחלים. (ו) ונהרות. (ז) וימים. וכו'.

אמרה הקסרית לבתה: תדעי, שזה ה'בן של ה'בערגער', הוא ה'חתן' שלך וכו'. וספרה לה המעשה הנ"ל וכו', ואיך ה'בערגער' מסר נפשו בשבילי, והיה עמי בז' מקומות הנ"ל וכו', ולקחתי אותן הז' מקומות לעדות וכו'. תדעי שהוא ה'חתן' שלך וכו'. והלכה ה'בת' ושלחה כתב אל 'בן ה'בערגער' וכו': "שהיא מחזקת עצמה בו, והוא חתן שלה וכו', וצירה כל המקומות שהחביאה אמה עם אביו, שהם הז' עדות: 'בור ומקנה' וכו'.

וה'רוצח' החביא עצמו עמה ב'בור של מייגשמים', והיו מנחים שם וכו', והיה מפחיד אותה, וכו', והיה אומר לה: "אני מסרתי נפשי בשבילך כדי לתפסך" וכו', והחביא עצמו עמה עוד ב'מקנה' וכו' - עד שהיה מחביא עצמו עמה, בכל ה'שבועה מקומות' שהחביא ה'בערגער' עם אמה, פנ"ל, שהם השבעה עדים הנ"ל וכו'.

כח. שיחות שאחר ספורי מעשיות - הזהיר לאנשיו: שפשיקרה להם מקרה בלתי טהור חסוֹשֵׁלום, ילכו תכף ומיד למקנה לטבל, קדם שמתחיל להעשות מזה איזה דבר חסוֹשֵׁלום - שיקדים עצמו ויטבל ויטהר עצמו.

כט. ימי מוהר"ן ח"ב קטו (בעיר אלכסנדריא של מצרים; בנסיעתו לארץ ישראל) - בבקר השכם עמדתי, והלך עמי בן הבעל-הבית לבית-הפנסת, ושאלתי: "אם יש שם בית הטבילה?" ובקשי גדול, עד שהבינו פונתי. והודיעו לי: "שבבית-הפנסת יש שם 'מקנה', אבל שם אין הזלכים האנשים לטבל כלל, אפלו בערב-שבת ובערב יום-טוב!" - ובקשתי מהנער: "שיליך אותי למקנה!" - ומלא רצוני, והלך עמי לשם, ועמדה שם אשה אחת שממנה על טבילת נשים, ולא רצתה בתחלה להניח אותי לכנס, והנער טען עמה בשבילי.

אחר-כך נכנסתי, וטבלתי שם. וזה החיה אותי מאד מאד, כי זה יותר משני שבועות שלא זכיתי לטבל במקנה, והיו לי יסורים מזה, על-כן היה לי נחת-רוח מאד, מה שזכיתי עכשו להטהר במקנה.

ל. עלים לתרופה, מכתבי מוהר"ן ג - הודיע לי חדשות שהוא חושש בעיניו, ואראה להתפלל עליו. ומזה תראו ותבינו: "כמה צריכין להתרחק מדאקטורים!" - וכבר הכנתי רוצעפט (מרשם) לשלח לו. וכלל הרוצעפט הוא. (א) שלא יקח שום רפואה. (ב) שלא יקח שום רפואה. (ג) שלא יקח שום רפואה וכו' וכו'. גם שילך דוקא למקנה וכו'. השם-יתברך ירחם עליו וישלח לו רפואה שלמה במהרה מן השמים.

לא. בונני אור, אנשי מוהר"ן לו - מפיי מוהר"ן ת"ז ל בגדלת זהירות טבילת מקנה תמיד: "שפשיקרהין בטבילת מקנה תקונתנו חזקה שיתתקן כל מה שעובר על האדם".

והמעשה שהיה כן היה: בשבת חנכה שנת תר"ה, שני שבועות קדם הסתלקות מוהר"ן ת"ז ל, יצא קול באשמרת-הבקר: פי נפלה התקרה בהמרחץ, ואייאפשר לילך אל המקנה לטבל לכבוד בקר של שבת. אך אחר-כך כשהאיר היום, נודע אשר לא כן הדבר, פי נפלה באיזה זווית רחוק מהמקנה. והלך מורנו מוהר"ן ת"ז ל אל המקנה לטבל, וגם כל אנשי העיר הלכו גם-כן לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש.

ואז כשבא מן המקנה והכין עצמו לתפלת שחרית ואמר הברכות וכו', עמדנו לפניו, והתחיל להודות להשם: "על אשר זכה לילך לטבל בהמקנה! והחיה עצמו בזה מאד. ואמר: "שפבר היה מוכן לטבל עצמו בהנהר הנקרא 'בוג' שהולך שם בברסלב, תחת הקרח!" - פי אז בשנה הזאת כבר היה ב'שבת-חנכה' קרירות גדולות, וכבר היה הנהר הנ"ל נקפא ונקרש, ומביתו אל הנהר היה רחוק קצת. ואף-על פיי-כן אמר: "שפבר היה מוכן לילך ולטבל בהנהר בזריזות!"

ומעצם תנועותיו הקדושות שעשה אז בהתלהבות גדול, היה נראה ברור: "שפבר היה מוכן ומזמן לכך כמו שאמר, לרוץ אל הנהר הנ"ל, ולפשוט את בגדיו בזריזות עצום, ולדלג ולקפץ אל תוך הקרח לטבל!"

ונתן שבח והודיה להשם-יתברך: "על אשר היה באפשרות לילך להמקנה, וזכו גם אנשי העיר לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש!"

ודבר עוד כמה דבורים: "מהחיות ומהמשיבת-נפש שיש לו מ'טבילת מקנה' עד למאד. ומי שיהיה חזק ב'טבילת מקנה' תמיד, יהיה איך שיהיה - בודאי יתתקן הכל!"

וענה ואמר: הנה תבת "מקנה", יסבל שני פרושים, (א) לשון 'תקנה', כמו שכתוב (ירמיה יג, ג): "מקנה ישראל ה'". (ב) לשון "מקנה מים" (בראשית א, י). ושני הפרושים אחד, אך ורק שיהיו נזהרים ב'טבילת מקנה מים', ועל-ידיה יהיה הכל נכון, ויתתקן כל מה שעבר עליו.

עוד אמר: הפיטו וראו 'רמז נפלא' עליה: כי הלא ב'עזרא' כשנודע לו שנכשלו ב'נשים נכריות' רחמנא-לצלן, צעק מרה עליה, כמו שכתוב (עזרא ט, ו) "בשתי ונכלמתי להרים פני אליך", ואחר-כך (שם י, ב) פתיב: "ויען שכנייה בן יחיאל וכו' ואנחנו מעלנו וכו', ועתה יש מקנה לישראל" - ופרושו: יש 'תקנה' שיתתקן הדבר. אמר זאת בלשון 'מקנה' - רמז להנ"ל: "כי אך ורק שיהיו נזהרים ב'טבילת מקנה מים', יש תקנה שיתתקן הכל!"

לב. פונכי אור, חנמה ובינה יז - 'מקנה' ה' עם הפולל (152) - במספר שמו (נחמ"ד) עם האותיות.

לג. שיח-שופי-קדש ח"ב קלח - פעם נסע רבנו ז"ל בדרך עם רבי יצחק ליב מטעפליק, שהיה בעלי-מופת גדול מאד. באמצע הנסיעה אמר רבנו ז"ל: "שהיה מאד רוצה לטבל במקנה!" - כששמע זאת רבי יצחק ליב, אמר לרבנו: "אם רבנו ירשה לי, אעשה לו מקנה!" - ונתן לו רשות! - הלך וסמן עגול במקלו על הארץ, ונעשה 'מקנה'. ירד רבנו ז"ל וטבל בו. כשרצה גם הוא לרדת ולטבל, אמר לו רבנו: "אתה לא! [דו נישט]!"

לד. שיח-שופי-קדש ח"ב ר - לחתנת מרים בת רבנו ז"ל עם בן הרב מוואלטשיסק ז"ל, באו צדיקים ורבנים מפרסמים רבים לעיר עם חסדיהם ומלוויהם. בערב-שבת אמר רבנו ז"ל למוהרנ"ת ז"ל: "שיגוף למקנה לטבול לכבוד שבת, אוכלם שיזהר שלא יוחלפו לו הבגדים מרוב הלחץ והדחק שבמקנה!" - אבל מוהרנ"ת הרהר בדעתו: "שכבר לא ילך למקנה לטבול, כי טבל כבר בבקר במקנה, ופחד לילך עוד פעם, שקא יוחלפו לו הבגדים!" - ואמר זאת לרבנו: "שכבר טבל במקנה בבקר!" - ענה לו רבנו ז"ל: "אני מתפונן שפעת תלך שוב למקנה, והזהר שלא יוחלפו לך הבגדים".

לה. שיח-שופי-קדש ח"ב רלו - לפני התקרבותו של רבי אהרן הרב מפרסלב ז"ל אל רבנו ז"ל, ראה אותו פעם רבנו ז"ל במקנה, וכשיצא רבנו מהמקנה אמר לאנשי-שלומו: "הוא טבל יפה; כשיהיה מקורב אלי, הוא יטבול יפה יותר!" [ער האט זיך שייך געטובלט. ווען ער וועט זיין מקורב צו מיר, וועט ער זיך שענער טובלען].

לו. שיח-שופי-קדש ח"ג חנה - בידוע היה מוהרנ"ת ז"ל סובל מ'חולי-מעים' בשנותיו האחרונות. פעם כשהיה ב'מקנה חמה', שהה שם איזה משך זמן, אחר-כך הוטב לו מכאביו הקשים, ומשום בן חזר ללכת שם

שוב. אוכלם עתה התגברו עליו פאביו יותר. נענה ואמר: "בפעם ראשונה כשלא התפונתי לתועלת רפואתי, אכן הועילה לי הרחצה. אוכלם בפעם השנייה כשכבר הרהרתי שיצמח לי מזה רפואה למחושי, הזקתי על ידה יותר".

לז. שיח-שופי-קדש ח"ג חקג - דבר פעם רבי אברהם בן רבי נחמן ז"ל עם פמה מאנ"ש: מחסרון הדבר שהולכים ל'ציון רבנו ז"ל' ללא 'טבילת מקנה' קדם! - כששמע זאת רבי ישראל כהן, התאנח ואמר: "כאשר אבדתי אבדתי" (אסתר ד, טז) - כי היה אדם חלוש ולא יכול היה להקפיד ב'טבילת מקנה הקר', בימות החורף (והוא על-פי המבאר ב'לקוטי-הלכות', הלכות 'בכור-בהמה-טהורה' ד, טז - ערך שם). אמר לו: "אם הנך הולך עם ההלכה הזאת (הינו ההלכה ש'לקוטי-הלכות' הנ"ל), מתר לך ללכת אף כך ל'ציון'.

לח. שיח-שופי-קדש ח"ד שט - פעם היה בטבריה 'עצירת-גשמים' קשה, עד שלא היה מים להחליף את 'מי המקנה', וקבעו 'רבני העיר': שישגרו את המקנה ל'טבילת אנשים', וישתמשו בו אך ורק ל'טבילת נשים'. והנה שם בטבריה היה דר אחד מאנ"ש זהיר מאד בטבילה, שהיה הולך למקנה פעמים בכל יום, פעם בחצות-לילה ופעם בחצות-היום. וכשבא אז בחצות-היום לטבול במקנה בהרגלו, קנטר אותו הבפן ואמר לו: "חלילה כבר לא יהיה לך מקנה, כי כך קבעו רבני העיר!" - נשבר לבו מאד, ונעמד להתפלל, ובכה בכי רב, לרב הצער שהיה לו משמועה רעה זו. עזר השם-יתברך, ועוד באותו יום ירדו גשמים רבים, ובטלו רבני העיר את גזרתם.

לט. שיח-שופי-קדש ח"ד תנה; תלד - רבי מיכל ב"ר יצחק ב"ר מוהרנ"ת ז"ל, זהיר היה לילך למקנה מדי יום ביומו, ואף בסוף ימיו שארכה לו השהיה במקנה זמן רב משך בשתי שעות, כי לא רצה לקבל סיוע מאף אחד. ביום ששני היה הולך פעמים למקנה, לפני התפלה ולכבוד שבת, ורצו בניו למנע אותו מזה, כי אמרו לו שזה מאד קשה עבורו, פנה אליהם ואמר בבדיחותא: "בובעי אינו מנח לי טוב על הראש ללא טבילתי במקנה!" [דאס 'קאפל' שטייט מיר נישט גוט אויפן קאפ אן מקנה].

ואמר פעם בדרך רמז: שסופי-תבות (תהלים לד, ט): "רבות רעות צדיק ומפל'ם יצילנו ה'", הוא מ'ק'ו'ה - כל-כך מועלת זכות ה'טבילה במקנה!"

מ. שיח-שופי-קדש ח"ה תט - בעת שהותו של רבי לוי יצחק בענדער ז"ל בקיבליטש, היה זה ביום ט"ו בשבט באמצע החורף הקשה בעת 'חצות-לילה'. רצה ללכת לטבל במקנה, אוכלם המקנה הייתה קרה ביותר, כי נשבר אז תקרת המקנה, ושלג רב היה בפנים והיה צריך לעמל הרבה לפנות את השלג הרב. ולרב העבודה הקשה

"וְאִישׁ כִּי תֵצֵא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַת זָרַע" (ויקרא טו, טז)

כָּל עֲנִינֵי טִמְאָת וְתַקוּן קָרִי - נִמְצְאִים בְּפִרְשַׁת כִּי תֵצֵא בְּפָסוּק (דְּבָרִים כג, יא): "כִּי יִהְיֶה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מִקְרָה לִילָה".

"שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה" (ויקרא טו, יט) "בְּנִדְתָּה - כְּמוֹ

(אִיּוֹב יח, יח): 'וּמִתְבַּל יִנְדְּהוּ, שְׂחִיא מְנַדָּה מִמֶּנּוּ כָּל אָדָם" (רש"י)

- עֲנִינֵי נִדָּה וְיָדִם-נִדָּה -

מב. ח"א נב. א - בְּשִׁהֲרַע שֶׁל הַדּוֹר גּוֹבֵר עַל הַחֻוֹתֵם הַפְּנִימִי שֶׁל הַדְּגִלִין - וּמְקַלְקֵל אוֹתוֹ חֲסִי-וְשִׁלּוּם - אֲזִי נִתְקַלְקֵל שְׁלֹם הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה צְרוּשִׁין וּמַחְלָקַת בְּעוֹלָם, הַפֶּךְ הַשְּׁלֹם - בְּבַחֲנֵת (אִיּוֹב יח, יח): "וּמִתְבַּל יִנְדְּהוּ" - כִּי "מ'חֻוֹת"ם נַעֲשֶׂה נִדָּת' (ויקרא יב, ב), כִּי הֵם בְּמִסְפָּר הַשְּׁוֹה" (עצ-חיים לה, ג). [יְתֵר הָאֲרִיכוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה הַזֶּה הַשִּׁיף לְעֵינֵי נִדָּה - נִמְצָא לְעִיל בְּפִרְשַׁת תּוֹרֵיע', בְּפָסוּק (ויקרא יב, ב): "כִּימִי נִדָּת' דֹּתָה תִטְמָא"].

מג. ח"א נב. א-ב - אֵלּוּ הַנוֹפְלִים בְּתַאֲוֹת-מְמוֹן, וְאִינֵם מְאִמִּינִים שֶׁהַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא יְכוּל לְפָרֵגֵם בְּסִבָּה קְלָה - נִקְשָׁרִים בְּפָנִים דְּסִטְרָא-אַחְרָא, "אַלְקִים אַחֲרִים" (שְׁמוֹת כ, ב), 'חֲשָׁד', 'מִיתָה', וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר (יִחְזַקְאֵל ז, יט): "וְזָהַבֵם לְנִדָּה" - בַּחֲנִינֵת 'עֲבוּדָה-זָרָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (שְׁבַת פב, ב): "מִזֵּיִן לְעֲבוּדָה זָרָה שְׁמִטְמָא בְּנִדָּה, שְׁנֶאֱמַר (ישעיה ל, כב): תִּזְרַם כְּמוֹ דָּוָה".

אָבֵל אֵלּוּ שֶׁמִּשְׁאֵם וּמִתְנַם בְּאִמּוּנָה - דְּבָקִים בְּאֻרֵי-הַפְּנִים דְּקִדְשָׁה, אֲנַפִּין נְהִירִין, 'חַיִּים', שְׁמִחָה'.

וְדַע: שְׁעַל-יְדֵי תַקוּן בְּרִית-קִדְשׁ - נִצּוֹל מ'פָּנִים דְּסִטְרָא-אַחְרָא. עַל-יְדֵי יָדִם בְּרִית' - נִתְתַּקֵּן יָדִם-נִדָּה, תַּאֲוֹת-מְמוֹן. כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (זְכַרְיָה ט, יא): "גַּם בְּדָם בְּרִיתְךָ" - עַל יְדֵי 'בְּרִית' - "שְׁלַחְתִּי אֲסִירֶיךָ מְבוֹר" (שם), "בוֹר, דָּא טַחֲלוּ" (תְּקוּנֵי-זָהָר פה:), 'מְרָה-שְׁחֻרָה'.

מד. ח"א נט. ג-ד-ה-ו - עַל-יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר אֶת הַבְּגָדִים, וְנִמְצָא עֲלֵיהֶם 'כְּתָמִים' - עוֹשֶׂה חֲסִי-וְשִׁלּוּם 'פְּרוּד' בֵּין קִדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וְשְׁכִינְתִּיהָ. וְאֵז שׁוֹלְטַת 'שְׁפָחָה בִישָׂא', 'מְלַכּוֹת-הַרְשָׁעָה, וְגוֹרֵם יָדִם-נִדָּה' חֲסִי וְשִׁלּוּם לְהַשְׁכִּינָה. וְעַל-יְדֵי-זֶה 'פְּרִנְסָתוֹ' בְּטִרְחָ וּבִכְבֻּדוֹת. וְצָרִיךְ לְטַהֵר הַשְּׁכִינָה מִנִּדְתָּהּ, בַּחֲנִינֵת (בְּכוֹרוֹת ו: נדָה ט). "יָדִם נַעֲבֹר וְנַעֲשֶׂה חֲלָב".

וְהַרְשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם - לְפִי ה'לֹא-תַעֲשֶׂה' שְׁעוֹבְרִים, כֵּן גּוֹרְמִין יָדִם-נִדָּה לְהַשְׁכִּינָה, כִּי כְּמָה מִינֵי דְמִים יֵשׁ (נְדָה יט). עַל-יָבֵן צָרִיךְ לְתַקֵּן תַּקּוּן-הַכְּלָלִי, 'תַּקּוּן-הַבְּרִית' - וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְתַּקְּנוּ כָּל ה'לְאוּיִן' שְׁעֵבֵר.

וְכַל-זֵמַן שֶׁלֹּא תַקֵּן תַּקּוּן-הַכְּלָלִי, וְיֵשׁ יָדִם-נִדָּה לְהַשְׁכִּינָה - ה'דְּבוּר' אֲסוּר, בְּבַחֲנֵת (תְּהִלִּים לט, א): "נְאֻלְמָתִי דוּמְיָה" - שְׁמַאֲלוֹ ה'דְּמִים', נַעֲשֶׂה בַּחֲנִינֵת

שְׂרָאָה שִׁישׁ לוֹ בְּגִין כָּךְ, הַסְתַּפֵּק כְּבָר לְגַמְרֵי אִם יִלְךְ לְטַבֵּל אִם לֹאו, וְהַלֵּךְ מִשָּׁם, וְנִכְנַס בְּדַרְכּוֹ לְבֵית אָבִי חֲמוּתוֹ רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׁעִיָּה ז"ל שֶׁלֹּא הָיָה מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלֹמֹנוּ, וְהָיָה זָהִיר מְאֹד אִף הוּא בְּאִמִּירַת הַתַּקּוּן מְדִי לִילָה בְּעַת חֲצוֹת.

וְכַךְ בֵּין דְּבוּרָיו סִפֵּר לוֹ רַבִּי יִשְׁעִיָּה: שְׁפַעַם בְּאִיזָה שְׁנָה ב'חֲדָשׁ אֱלוּל', שָׁהָה בְּעִיר יְהוּדִי אֶחָד, וְהַבְּחִין בּוֹ רַבִּי יַעֲקֹב יִשְׁעִיָּה שְׁזָהִיר הוּא מְאֹד בְּטַבִּילַת מְקוּהָ, וּמְצָא חֵן בְּעֵינָיו, עַד שֶׁהִזְמִינוּ לְהִתְאַכֵּס בְּבֵיתוֹ, וְסִפֵּר לוֹ הָאוֹרַח בֵּין דְּבָרָיו סִפּוֹר זֶה:

הָיִיתִי פַעַם חוֹלָה בְּרַגְלֵי מְאֹד מְאֹד, עַד שֶׁהַחֲלָה רַגְלֵי לְרַקֵּב מִמֶּשׁ, וְהָיָה חֲשֵׁשׁ שֶׁכָּל גּוֹפִי תִרְעַל מִמֶּנּוּ, וְנִסְעֵתִי כָּל עוֹד נַפְשִׁי בִּי לְוִינָה לְאִיזָה רּוּפָא גְדוֹל, אָמַר לִי הַרּוּפָא: "אִינן שׁוּם בְּרַרָה אֶלָּא תִכְף וּמְיָד לְכַרַת אֶת הַרְגְּלֵי!" - שְׂאֵלְתִי אֶת הַרּוּפָא: "אוּלַּי אֶפְשָׁר לְהִתְמַהֵמָה עִם נְתוּחַ זֶה עַד לְמַחְרָת?" - עָנָה לִי הַרּוּפָא: "לְמַחְרָת כְּבָר לֹא יִהְיֶה לְמִי לְנַתַּח!"

אִף-עַל-פִּי-כֵן הִתְעַקְשָׁתִי, וְאָמַרְתִּי לְעַצְמִי: "הִנֵּה בְּעַת כְּשֶׁהוֹלְכִים כְּבָר לְכַרוֹת לָךְ אֶת הַרְגְּלֵי, וְתִשָּׂאֵר כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לְלֹא רַגְלֵי, לְפַחוֹת לָךְ וְיִטְבַּל בְּמְקוּהָ עִם הַרְגְּלֵי לְפָנֵי בְּרִיתְתָּה! - וּבִכֵּן הִתְגַּבַּרְתִּי בְּכָל כּוֹחִי, וְהִלְכֵתִי לְמְקוּהָ, וְיִטְבַּלְתִּי בּוֹ מִתּוֹךְ יְסוּדִים קָשִׁים וְנוֹרָאִים!

תִּכְף בִּיצְאָתִי מִהַמְקוּהָ, הִרְגַּשְׁתִּי הַקְּלָה וְשִׁנוּי בְּרַגְלֵי, הַהִרְגַּשָׁה הַיְתֵרָה חִזְקָה כְּלִי-כֶף, עַד שֶׁאָמַרְתִּי לְעַצְמִי: "אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ יוֹתֵר לְרוּפָא!" - לְמַחְרָת הִלְכֵתִי שׁוֹב בְּיְסוּדִים קָשִׁים וְנוֹרָאִים לְטַבּוֹל בְּמְקוּהָ, וְאַחַר הִטְבִּילָה שׁוֹב הִרְגַּשְׁתִּי שִׁנוּי מִמֶּשׁ. וְכַךְ הִלְכֵתִי כְּמָה יָמִים לְמְקוּהָ, וּבְכָל יוֹם הִרְגַּשְׁתִּי טוֹב יוֹתֵר, עַד שֶׁנִּרְפָּאתִי לְגַמְרֵי, וּמִשׁוּם כָּךְ זָהִיר אֲנִי כְּלִי-כֶף בְּמְקוּהָ!

וְכִשְׁשָׁמַע ר' לױי יִצְחָק ז"ל אֶת הַסִּפּוֹר - מִיַּד רֵץ לְטַבּוֹל בְּשִׁמְחָה לְלֹא כָּל שְׂהִיּוֹת!

מא. סִפֵּר הַמְּדוּת, עֲנִינֵי 'מְקוּהָ' - [א]

עַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ - נִתְבַטַּל ה'צָרוֹת, ו'יִשְׁעִיָּה' בָּאָה (הַמְּתַקֵּת דִּין כב). [ב] עַל-יְדֵי יִשְׁיבָה ב'מְקוּהָ' תַחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַחֲזִיק בְּעַצְמוֹ ה'רוּחַ' וְה'נְשִׁימָה' - נִמְתַּק הַדִּין (הַמְּתַקֵּת-דִּין נד). [ג] ה'מְקוּהָ', מְמַתִּיק הַדִּין (הַמְּתַקֵּת-דִּין פא). [ד] עַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ, מְזַפְרִין זְכוֹת-אֲבוֹת' (זְכוֹת אֲבוֹת א). [ה] ל'יִרְאָה', תִּלְךָ ל'מְקוּהָ' (יִרְאָה לא).

[עוֹד חֲזוֹן לְמוֹעֵד בְּעֶזְרַת-הַשָּׁמַיִם, לְלַקֵּט מ'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת', גְּדֹל מַעֲלוֹת וְנִפְלְאוֹת 'טְבִילַת הַמְּקוּהָ']

**"וְאִשָּׁה כִּי יִזְבֵּב זֶזֶב דָּמָה יָמִים רַבִּים,
'בְּלֹא עֵת נִדְתָּה' וְגו'"** (ויקרא טו, כה)

מח. ספר המדות, מריבה צב - כְּשֵׁאֲשֶׁתוֹ שָׁל אָדָם שׁוֹפֵעֵת דָּם "בְּלֹא עֵת נִדְתָּה" (ויקרא טו, כה) - בְּיָדוּעַ שְׂאִיזָה שְׂנֵאָה' נִתְעוֹרֵר עָלָיו.

פָּרְקֵי אֲבוֹת
- פָּרְקֵי שְׁנֵי -

"הַסֵּתֶכֶל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאִי אֵתָּה בָּא לִיְדֵי עֲבֵרָה"
(משנה א)

א. ח"א סו, ב - כָּל הַמְצוּזוֹת וְהַעֲבֵרוֹת, עִקְרָן עַל־יְדֵי שְׂמוּצִיאִין מִכַּח אֶל הַפֶּעַל, בַּחֲנִינָה הַתַּפְתָּחוֹת הַיְדִים, בַּחֲנִינָה 'פַּח וּפֶעַל', כִּי יֵשׁ בָּהֶם גַּם־כֵּן שְׁלֹשׁ בַּחֲנִינֹת 'מְקוֹם וְצִיּוֹר וְזָמַן'. כִּי עִקֵּר שְׁלֵמוֹת הַמְצוּזָה הוּא רַק כְּשִׁזְכָּה לַעֲשׂוֹתָהּ בְּפֶעַל, וְאִזּוֹ הוּא בַּחֲנִינָה 'בְּרִיאַת־הָעוֹלָם' מִמָּשֶׁ, שְׂמֻקִּים עוֹלָם מְלֵא. וְכֵן לְהַפְּדָה בְּעֵבֶרָה חֲסִי־וְשָׁלוֹם.

וְזֶה בַּחֲנִינָה (אבות פ"ב מ"א): "הַסֵּתֶכֶל בְּשִׁלְשָׁה דְבָרִים וְאִי אֵתָּה בָּא לִיְדֵי עֲבֵרָה". לִיְדֵי עֲבֵרָה' דִּיקָא, כִּי עִקֵּר הָעֲבֵרָה' נַעֲשֶׂה עַל־יְדֵי בַּחֲנִינֹת הַיְדִים'. וּבַתְּחִלָּה, הָעֲבֵרָה' בְּכַח, שְׂחוֹשֵׁב לַעֲשׂוֹתָהּ חֲסִי־וְשָׁלוֹם, וְאַחֲר־כֵּן כְּשִׂמוּצִיאָהּ מִכַּח אֶל הַפֶּעַל וְעוֹשֶׂה אוֹתָהּ - אִזִּי הוּא 'רָשָׁע גָּמוֹר' וְחָשׁוּב כְּמַת. כִּי כָּל הָעוֹלָם לֹא נִבְרָא רַק עַל־יְדֵי בַּחֲנִינָה זֹאת, שִׂיְצָאָה הַבְּרִיאָה מִכַּח אֶל הַפֶּעַל עַל־יְדֵי יְתַבְרָךְ, וְעַל־כֵּן בְּכָל עֲבֵרָה פּוֹגְמִין בְּכִלְיוֹת הָעוֹלָמוֹת, וּבְכִלְיוֹת הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים רַחֲמָנָא־לְצַלָּן.

וְאִין תְּקוּהָ, כִּי אִם בְּתִשׁוּבָה שְׂמַתְחַרְטִים עַל הָעֲבֵרָה וְעוֹזְבִים אוֹתָהּ, עַל־יְדֵי־זֶה נִתְתַּקֵּן הַנֶּזֶל, וְחוֹזֵר וּמוֹצִיא תְּקוּן כָּל הָעוֹלָמוֹת מִכַּח אֶל הַפֶּעַל, כִּי עִקֵּר הַתִּשׁוּבָה הִיא 'חֲרֻטָּה' שְׂמַתְחַרְט עַל הָעֲבֵרָה, בַּחֲנִינֹת (נְדָרִים כ"ב): "פְּתַח חֲרֻטָּה", בַּחֲנִינָה הַתַּפְתָּחוֹת הַיְדִים' הַנֶּזֶל.

"יִפָּה תִלְמוּד־תּוֹרָה עִם דְּרָךְ־אֶרֶץ, שִׁינִיעַת שְׁנֵיהֶם מִשְׂכַּחַת עוֹן. וְכָל תּוֹרָה שְׂאִין עָמָה מְלֹאכָה, סוּפָה בְּטוֹלָה וְגוֹרֶרֶת עוֹן" (משנה ב)

ב. ח"א קיב - "וְעַל מִטְתִּי שִׁתְּהָא נְתוּנָה בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם" (בְּרֻכּוֹת ה:). כִּי 'הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין" (בְּבֵא־תְרָא כה:), "וּבְכָל־דְּבָר טוֹב ה'מִמְצָע", בְּיָדוּעַ (רַמְבַּ"ם, יְדוּעוֹת פ"א ה"ד), כִּי "טוֹב תּוֹרָה עִם דְּרָךְ־אֶרֶץ" (אבות פ"ב מ"ב) - הִינּוּ 'חֻקְמָה' וְעִשִׂירוֹת'. וְהִינּוּ: "בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם" - שִׁתְּהָא הַתַּפְלָה' שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה 'מִטְתוֹ' - 'מִמְצָע' בֵּין שְׁנֵיהֶם, בֵּין 'חֻקְמָה' וְעִשִׂיר'.

ג. ספר המדות 'ממון' ה - גְּדוּלָה מְלֹאכָה - שֶׁהַזְּהִיר עֲלֶיהָ הַקְּדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שִׁיעֲשֶׂה אִיזָה מְלֹאכָה".

'דוּמִיָּה'. כִּי עִקֵּר ה'דְּבִיר' תְּלוּי ב'תְּקוּן־הַבְּרִית', 'תְּקוּן־הַכְּלָלִי' - וְאִזּוֹ ה'דְּבִיר' מְתָר, וְיִכּוּלִין לְפַתַּח פֶּה בְּדְבִירִים הַמְּאִירִים בַּתּוֹרָה.

וְכִי שְׂאִינוֹ עוֹשֶׂה 'מְשִׂאוֹמְתָן בְּאִמוּנָה' - הוּא מְעוֹרֵר חֲסִי־וְשָׁלוֹם 'דִּם־נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה, בַּבְּחִינָה (יְחֻזְקָא ג, יט): "וְזֶה־בֶּם לְנְדָה". וְזֶה (מְגִלָּה יד): "דְּמִים תִּרְתִּי מִשְׂמַע", הִינּוּ 'דִּם־נְדָה' עַל־יְדֵי ה'מְמוֹן'. וְעִקֵּר תְּקוּנוֹ שָׁל ה'מְשִׂא־וּמְתָן': "שְׂכַנְתּוֹ שְׂיָרוּיִת, כְּדִי שִׁיתָן צְדָקָה!" - וְזֶה הוּא ה'תְּקוּן־הַכְּלָלִי' שָׁל ה'דְּמִים'.

מח. ח"א נט בסוף (הַשְּׂמֻטָּה הַשֵּׁיף לְאוֹת ח) - אִשָּׁה שְׂדָמִיָּה מְרַבִּין, וְאִין לָהּ וְסַת, אַף־עַל־פִּי שֶׁה'יָן' מְזִיק לָהּ, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָה ה'הַתְּנַבְּרוֹת הַדְּמִים' - עַם־כְּלִי־זָה: רְפוּאָתָהּ עַל־יְדֵי 'יָן' שֶׁהַסֵּתֶכֶל בּוֹ צְדִיק אִמְתִּי' - שְׁעַל־יְדִיָּזָה מִמְשִׂיף לְבִנְיוֹנִית, לְהַלְבִּין ה'דְּמִים', בַּחֲנִינָה 'דִּם־נְדָה' - וְנִתְתַּקֵּן עַל־יְדִי־זָה.

מח. שיחות הר"ן רמב - יֵשׁ כַּח מִמְשׁ בְּה'רֵאִיָּה' (ש'כח־הַרְאוֹת) שָׁל עִיר־הַרְעֵי הוֹלֵךְ לְחַבְרוֹ וּמְזִיקוֹ, וְעַל־כֵּן 'נְדָה' כְּשִׁתְּסַתְּכַל ב'מְרֵאָה' - יִמְצָא שֵׁם 'רִשֵׁם דִּם'.

מח. ספר המדות, עניני נדה - א הַסֵּתֶכֶל בְּעַקְבָּה שָׁל אִשָּׁה וּבְאֲשֶׁתוֹ נְדָה, הוּי לָהּ בְּנִים שְׂאִינִם מְהַגְנִים (בְּנִים טז). **[ב]** כְּשֵׁאֲשֶׁתוֹ שָׁל אָדָם שׁוֹפֵעֵת דָּם "בְּלֹא עֵת נִדְתָּה" (ויקרא טו, כה) - בְּיָדוּעַ שְׂאִיזָה שְׂנֵאָה' נִתְעוֹרֵר עָלָיו (מְרִיבָה צב). **[ג]** אִשָּׁה נְדָה' דְּפִסְקָה בֵּין תְּרֵי - אִם 'סוּף נְדָה' הִיא, עוֹשֶׂה 'מְרִיבָה' בִּינֵיהֶם (מְרִיבָה קח). **[ד]** אִשָּׁה שֶׁהִיא 'מְרַבָּה בְּדָמִים', הִיא 'דְּבַרְנִית', וְאֶל תַּתִּיפָה בְּעִינֵי בְּנֵי־אָדָם. גַּם תִּרְחֹץ אֶת־עַצְמָהּ ב'מִי מַעֲיֵנוֹת'. גַּם אֶל תִּיגַע אֶת־עַצְמָהּ הַרְבָּה. גַּם בַּעֲלָהּ יִזְהַר ב'נְטִילַת־יְדָיִם'. גַּם אֶל תִּכְעַס. גַּם אַחַר הַטְּבִילָה תִתֵּן 'צְדָקָה'. גַּם בַּעֲלָהּ יִלְמַד 'מִסְכַּת נְדָה', וְאַחֲר־כֵּן יֵאמֵר 'שִׂיר־שְׁלִי־וֹם'. גַּם תִּרְחֹץ אֶת־עַצְמָהּ בְּדְבָרִים הָעוֹלִים מִתּוֹךְ הַמְצוּדָה מִן הַנְּהַר. גַּם תִּשְׂתֶּה 'חֶלֶב עֵז'. גַּם תִּרְחֹץ ב'נֹצֶצַת עֵזִים'. גַּם תַּעֲשֶׂן אֶת־עַצְמָהּ ב'לְבוּנָה' (נְדָה א). **[ה]** אִשָּׁה שְׁשׁוֹפֵעֵת דָּם - תִּכְתַּב אוֹתִיוֹת 'לֹא אֶחָד', וְתִשָּׂא עָלֶיהָ (נְדָה ב). **[ו]** אִשָּׁה שֶׁהִיא 'פְּרוּצָה' - עַל־יְדִי־זָה אִין לָהּ וְסַת, וּמְרַבָּה בְּדָמִים (נְדָה ג). **[ז]** 'נְדָה' שְׂרָאָתָהּ דִּם 'דְּרָךְ מְקַרְה' - הוּא מִחֲמַת 'חֲטָא הָאִישׁ' (נְדָה ד). **[ח]** אִשָּׁה שְׂאִין לָהּ וְסַת', תַּתְּעַנֶּה (נְדָה ח"ב א). **[ט]** סְגָלָה לְהַחֲזִיר לְאִשָּׁה וְסַתָּה', עַל־יְדֵי 'הַכְּנָסַת־אוֹרְחִים' (נְדָה ח"ב ב). **[י]** מִי שֶׁעִסְקוֹ וּמְשִׂאוֹ־וּמְתָנוֹ עִם הָאֲמוֹת בְּעַת חֲגוּם, אוֹ אֶפְלוֹ שְׁלֵא בְּעַת חֲגוּם, אֶלֶּא שְׂפַרְנִסְתּוֹ שְׂמַעְמִיד דְּבָרִים לְעַבּוּדָה־זָרָה שְׁלָהֶם - עַל־יְדִי־זָה אֲשֶׁתוֹ שׁוֹפֵעֵת דָּם תִּכְפֵּן סְמוּךְ לְטְבִילָתָהּ (נְדָה ח"ב ג; מְמוֹן ח"ב טו).

"הוּוּ זְהִירִין בְּרִשׁוֹת, שְׁאִין מְקַרְבִּין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא לְצַרְדָּא עֲצָמָן. גִּרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנְּאִתָּן, וְאִין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחִקוּ" (משנה א)

ד. ח"א נה, ד - עקר ה'גדלה' וה'פאר', הוא התגלות הגונין. ו'גונין עלאין' המלבשים בכסף וזהב, אין מאירין אלא בשבאים לאיש הישראלי, כי שם מקומם, ונכללים זה בזה, ומתנהרין, בבחינת (ישעיה מט. א): "ישראל אשר בך אתפאר". ואזי הקדוש-ברוך-הוא מתגדל ומתפאר בהם.

אבל כל זמן שהכסף וזהב אצל העפושם, נעלמים אורם ואינם מאירין, כי אין שם מקומם. ובשביל זה העפושם תאבין למזון ישראל, אף-על-פי שיש להם כסף וזהב הרבה, כי עקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל.

ובשביל זה נקראים 'רשים', כמו (אבות פ"ב מ"א): "הוּוּ זְהִירִים בְּרִשׁוֹת", פי הם 'רשים ועניים', פי אין להם הנאה ממזונם כאלו הם עניים, ותאבין למזון של ישראל, פי על מזון ישראל שורה הפאר והחן. אבל תכף-ומיד כשהעפושם מקבל מזון ישראל, נתעלם החן והפאר בתוך המזון, ובשביל זה בכל-פעם תובע מזון אחר מישראל, ושוכח המזון שכבר קבל, פי נתעלם החן כשבא ליד העפושם. וזהו (שם): "שְׁאִין מְקַרְבִּין אֶלָּא בְּשַׁעַת הַנְּיָתָן".

ועל-ידי 'צדקה' שנותן ממזונו - נתתקן כל מזונו, ונתגליו ה'גונין' ומאירין, ונעשה כל מזונו בבחינת (חגי ב. ח): "לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב".

"בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך" (משנה ד)

ה. ח"א לד, ד - קדם 'מתן-תורה' היה ה'ממשלה' ביד השם-יתברך, ואחר 'מתן-תורה' נתן ה'ממשלה' ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו. פי 'אותיות התורה' הם התלבשות רצונו של 'השם-יתברך', פי רצונו: שהמצוות יהיו כה. למשל: 'מצות תפלין', היה רצונו שיהיה ב'ארבע-פרשיות' ו'בתים של עור', ולא של 'כסף'. נמצא: ש'רצונו' מלבש בכל התורה.

ועכשו שהתורה מסורה בידינו - גם ה'רצון' של השם-יתברך מסורה בידינו, שאנו מושלין כביכול להיות רצונו כפי רצוננו, וזה בחינת (תהלים קיד. ב): "ישראל ממשלותיו". וזהו שד"רשו רז"ל (ירושלמי ראש-השנה פ"א - על תהלים מ. ו): "רבות עשית אתה ה' אלקי" - קדם מתן-תורה; ואחר מתן-תורה - "נפלאותיה ומחשבותיה אלינו" - הינו שהכל בידינו.

ו. ח"א קנט - כנגד כל מיני 'מחלקת' בגשמיות וברוחניות, שאינו יכול להתפלל או לעשות מה שצריך

בעבודת-השם, שעומדים וחולקים עליו ורוצים לבטל דעתו ורצונו מה שרוצה לעשות - על-יזה צריך 'תענית'.

פי בחינת ה'מחלקת' - הוא 'רצון אחר', שעומדים עליו לבטל רצונו. ו'סגלת התענית' איתה בזהר (אחרי סח): "לְאִכְנֵעָא לְבָא לְאִדְבָקָא רְעוּתָא דְלְבָא לְקַדְשָׁא-בְרִידָא הוּא" - שעל-ידי ה'תענית', נכנע ונחלש הלב, ונתבטל כל הרצונות האחרים שלו מפני רצון הקדוש-ברוך-הוא. ועל-כן על-ידי-יזה נתבטל ה'מחלקת', שהוא בחינת: "רצונות אחרים שלא כרצונו", כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ד): "בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך", ועל-ידי ה'תענית', כבר נתבטל 'רצונו' מפני 'רצון השם-יתברך' כנ"ל - על-כן נתבטל 'רצון אחרים' מפני 'רצונו', ונתבטל ה'מחלקת', ונעשה 'שלום'.

ז. ח"ב ה, טו - צריכין להתגלגל בכל מיני 'רפש וטיט', בשביל עבודת-השם ומצוותיו יתברך. ולא דוקא 'מצוה' ממש, אלא כל דבר שיש בו 'רצון השם-יתברך' נקרא 'מצוה'. פי יש 'תרי"ג מצוות', ויש להם 'ענפים רבים', וכל דבר שיש בו 'רצון השם-יתברך', שעושין בו נחת לאביו שבשמים - הוא בחינת 'מצוה' - וצריך לגלגל עצמו בכל מיני 'רפש וטיט', כדי לעשות איזה רצון ונחת' להשם-יתברך.

ח. ח"ב לו - הכלל: שעקר התכלית, הוא רק לעבד ולילך בדרך-השם לשמו יתברך, כדי לזכות להפיר אותו יתברך, ולדעת אותו יתברך, שזהו עקר התכלית. וזהו רצונו יתברך: "שאנחנו נכיר אותו יתברך". ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת בעבודתו יתברך - פי אם למלאות 'רצונו יתברך', שאמר ונעשה רצונו.

"אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" (משנה ד)

ט. ח"א קלו - כשיש 'מחלקת' על אדם, צריך לחקק למצא זכות בחברו כמה שחולק עליו, כדי לדונו לכף-זכות. פי המחלקת לא ימנע משני פנים. א) מחמת שחבירו גדול ממנו, וחולק עליו על שלא הגיע למדרגתו. ואזי צריך להשתדל שיגיע הוא גם-כן למדרגת חברו, כדי שיהיו שניהם שווים. ב) מחמת שהוא גדול מחברו, וחברו מתקנא בו שלא הגיע למדרגתו. ועל-כן צריך לדונו לכף-זכות, ובזה הוא מעלה חברו לכף-זכות, ואז הם במקום אחד, במדרגה אחת, ואזי לא יהיה מחלקת, פי בדבר אחד אין שיה מחלקת.

וזהו (אבות פ"ב מ"ד): "אל תדון את חברך עד שתגיע למקומו" - הינו: שתשתדל שתהיה עמו במקום אחד, במדרגה אחת. ואזי בודאי לא יהיה 'מחלקת'.

"מַרְבֵּה נֶכְסִים מַרְבֵּה דְאָגָה" (מְשַׁנָּה ז)

יד. ח"א נה. בסוף - אלו המשקעים במזון, כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה שחורה ודאגות ביותר, פי המזון שלו הוא מבחינת עצבות ומרה שחורה. וזהו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מַרְבֵּה נֶכְסִים מַרְבֵּה דְאָגָה" - פי בודאי הוא מרבה דאגה ועצבות על ידי רבוי הנכסים והעשירות, כי הנכסים שלו הם בעצמן בחינת 'עצבות'.

ועל כן המזון והעשירות, מקצר ומכלה ימיו וחיייו של האדם, פי אין דבר שמפסיד החיות כמו הדאגה והעצבות, בידוע לחכמי הרופאים. - ועל כן הוא מפסיד ומכלה חיייו, פי הוא מקשר בפנים דסטרא אחרא, "אלקים אחרים" (שמות כ. ב), השן, שהוא בחינת מיתה, הפך "אור פני מלך חיים" (משלי טו, טו).

טו. שיחות הר"ן שח - כל העשירים והגבירים הגדולים מודים: "שה'עולם הזה' מלא יגונות ויסורים!" - פי דאגותיהם ויסוריהם רבות מאד מאד, בכל פעם ובכל יום ובכל שעה, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מַרְבֵּה נֶכְסִים מַרְבֵּה דְאָגָה". ואף על פי שההמון עם העניים אינם מבינים זאת, ונדמה להם: "שאם היה להם עשירות, לא היה להם דאגות!" - אבל באמת הם טועים הרבה בזה, וכנראה בחוש, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל. והעניים והבעלי בתים, יש להם גם כן בודאי דאגות הרבה וכנזכר לעיל.

על כן אין מקום לברח מיסורי עולם הזה המלא מכאובות יסורים מיסורים שונים, הן בענין פרנסה הן בענין צער ויסורים מאשתו ובניו, ולהנשים נדמה שיש להם מבעליהם יסורים, והן בענין יסורים ומכאובים ממש, שנמצאים הרבה סובלי חלאים ומכות מפלאות רחמנא לצלן בעולם. הן על כל אלה וכיוצא בהם - אין מקום לברח מפלגה, כיוצא אל התורה וכו'.

מַרְבֵּה צְדָקָה מַרְבֵּה שְׁלוֹם (מְשַׁנָּה ז)

טז. ח"א נו. ז - לבטל ולהכניע האויבים די ה'צום, או אכילת שבת, לבד. אבל לרב השלום, צריך גם להרבות בצדקה, במאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מַרְבֵּה צְדָקָה מַרְבֵּה שְׁלוֹם".

יז. ח"א קעט - בנגד כל מיני 'מחלקת' בגשמיות וברוחניות, שאינו יכול להתפלל, או לעשות מה שצריך בעבודת השם - צריך 'תענית'.

וזה שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מַרְבֵּה צְדָקָה מַרְבֵּה שְׁלוֹם". 'צדקה' הוא בחינת 'תענית'. פי עקר ה'תענית' הוא 'צדקה', במאמר חז"ל (ברכות ו): "אגרא דתעניתא צדקתא". פי בחינת ה'מחלקת' הוא, שעומדים עליו

יח. ח"ב א. יד - בשאדם יושב לדבר בחברו, זה בחינת 'ראשי השנה', 'יומא דדינא', שיושב ודן את חברו. וצריך לזהר מזה מאד, ולהסתכל על עצמו היטב אם הוא ראוי לזה לשפט את חברו, כי רק הוא יתברך לבדו ראוי לשפט את האדם, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו" - ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו, כי אם השם יתברך "שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו" (בראשית רבה סח, ט), וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו, ועל כן הוא לבדו יכול לדון את האדם, פי הוא בעל הרחמים, והוא יודע מקום כל אחד ואחד, כי כל המקומות הם אצלו יתברך. ועל כן הוא יתברך יכול לעשות 'ראשי השנה' שהוא 'יום הדין', פי הוא מקים: "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

"לא עמי הארץ חסיד" (מְשַׁנָּה ה)

יט. ח"א ט. ג - אי אפשר להתפלל, רק בשלומד תורה, פי "לא עמי הארץ חסיד" (אבות פ"ב מ"ה), ובתיב (משלי כח, ט): "מסיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹרָה, גַּם תִּפְּלֹתוֹ תוֹעֵבָה".

יב. ח"א לא. ה-בסוף - 'ברית עלאה' הוא 'שמירת הברית קדש', ו'ברית תתאה' הוא 'שמירת אסורין ותרת', וצריך להיות לו אלו שני בחינות 'ברית', הינו: שיהא 'צדיק' ו'למדן', 'למדן' בתורה, ו'חסיד' במעשים טובים. פי אם אינו 'למדן' - אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "ולא עם הארץ חסיד". ו'למדן' בלבד בודאי אינו כלום, כי אפשר להיות 'למדן' ורשע גמור, ו"לא זכה נעשה לו סם מות" (יומא עב). 'צדיק' נקרא על ידי 'שמירת הברית קדש', ו'למדן' על ידי 'אסורין ותרת'.

"לא הבישן למד" (מְשַׁנָּה ה)

יג. ח"א ל. ח - ה'צדיקים' הם בחינת 'משיח', שאליו באין כל התפללות להעלותו, והוא מורח ומרגיש בהתפללות, כל אחד ואחד כפי מה שהוא, ויודע איזה תפלה באה מהפשרים ואיזו מהאחרים. ועל ידי זה יודע להוכיחם, פי על ידי העזות והתורה של כל אחד ואחד, יודע אם תפלתו היתה כהוגן או לאו.

פי יש שני מיני 'עזות': א) 'עזות דקדשה', שאי אפשר לקבל את התורה פי אם על ידי זה, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "לא הבישן למד", וכמו שאמרו (ביצה כה): "נתנה תורה לישראל, מפני שעזין הן". ב) 'עזות דסטרא אחרא', שמשם באין תורות אחרות, בחינת 'פסילים', פי "כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני" (נדרים ט). וכפי ה'תורה' שמקבל כפי ה'עזות', כן זוכה לתפלה - פי גם התפלה היא על ידי 'עזות דקדשה', שצריכין להעז פניו בנגדו יתברך, ולבקש ממנו על כל מה שצריך, ואפלו לעשות 'פלאות' עמו וכו'.

לְבַטֵּל רְצוֹנוֹ, וּסְגַלַת הַתַּעֲנִיַת אֵיתָא בְּזֵהָר (אחרי סח):
"לְאִכְנֻעָא לְבָא, לְאִדְבָקָא רְעוּתָא דְלְבָא לְקַדְשָׁא-בְּרִיךְ-
הוּא", שְׁנַכְנַע הַלֵּב, וְנִתְבַטַּל הַרְצוֹנוֹת הָאֲחֵרִים שְׁלוֹ מִפְּנֵי
רְצוֹן-הַשֵּׁם. וְעַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַטַּל הַמַּחְלָקָת וְנַעֲשֶׂה
שְׁלוֹם.

**"אִיזוּהִי דְרָךְ יִשְׂרָאֵל שִׁדְבַק בְּהָ הָאָדָם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
אוֹמֵר: עֵין טוֹבָה. אִיזוּהִי דְרָךְ רְעָה שִׁיתַּרְחַק מִמְּנָה
הָאָדָם, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: עֵין רְעָה" (משנה ט)
"רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: עֵין הָרַע וְכוּ',
מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם" (משנה יא)
- עֵינֵי 'עֵין-הָרַע' -**

יח. ח"א נה, ד - בְּדֵי לְשֹׁמֵר זְכוּרוֹן עֲלֻמָּא-דְאֵתִי, צְרִיךְ
לְשֹׁמֵר עֲצֻמוֹ שְׁלֵא לְפַל לְבַחֲיַת רְעֵ-עֵין, בְּחִינַת מֵיתַת
הַלֵּב. כִּי עַקֵּר הַזְּכוּרוֹן תּוֹלָה בְּעֵין, בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹת יג, ט):
"וּלְזָכוּרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ", כִּי ה'שְׂכַחְהָ בָא עַל-יְדֵי רְעֵ-עֵין,
מֵיתַת הַלֵּב, בְּבַחֲיַת (תְּהִלִּים לֵא, יג): "נִשְׁכַּחְתִּי בְּמַת מְלֹכ".
וְאִבְשָׁלוֹם שְׁהִיָּה עֵינֵי רְעָה בְּמַלְכוּת אֲבִיו, נֶאֱמַר בּו
מֵיתַת הַלֵּב (שְׁמוֹאֵל-ב, יח, יד). וְעַל-כֵּן לֹא הֵנִיחַ בְּן זָכַר, כִּי
פָּגַם בְּזָכוּרוֹן עַל-יְדֵי רְעֵ-עֵין.

וְכִי שְׂרוּאָה שְׁנוּפַל לְרְעֵ-עֵין, אִם אֵינוֹ מְרַגֵּשׁ שְׁיוּכַל
לְעַמֵּד בְּזֵה לְהַנְצִיל מִמֶּנּוּ, צְרִיךְ לְבַרַח מִמֶּנּוּ. אָבֵל מִי
שְׁיֻכַּל לְתַקַּן, צְרִיךְ לְתַקַּן. וְצְרִיךְ לְרְאוּת מַהוּת הָרַע-
עֵין, בְּדֵי לִידַע הַשְׂרָשׁ שֶׁצְרִיךְ לְתַקַּן, כִּי יֵשׁ בְּמָה בְּחִינַת
רְעֵ-עֵין. וְכִשְׁנוּפַל לְרְעֵ-עֵין שֶׁל הַתְּנַשְׂאוֹת, שְׁעֵינֵי
צָרָה בְּהַתְּנַשְׂאוֹת שֶׁל חֲבֵרוֹ, צְרִיךְ לְהַכְנִיעַ בְּשְׂרָשׁ
הַהַתְּנַשְׂאוֹת, בְּשְׂרָשׁ הַמַּלְכוּת, בְּחִינַת מְשִׁיחַ, וְהוּא
בְּחִינַת טוֹבֵ-עֵין, בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹאֵל-א טז, יב): "יִפֶּה עֵינַיִם
וְטוֹב רֵאִי", הַנֶּאֱמַר בְּדוֹד שֶׁהוּא מְשִׁיחַ.

יט. ח"א נה, ג - הַרְשָׁעִים מִמְּשִׁיכִים בְּחִינַת רְעֵ-עֵין
עַל שׁוֹנְאֵיהֶם, וְהָאָדָם נֶצוּל מְזָה עַל-יְדֵי לְמוֹד זְכוּת
שֶׁלְמֵד עַל הָרָשָׁע. כִּי גַם הַקְדוּשָׁא-בְּרוּךְ-הוּא מְלַמֵּד זְכוּת
עַל הָרָשָׁע, בְּשִׁבִיל לְהַצִּיל אֶת הַצְּדִיק מִרְעֵ-עֵין שֶׁל
הָרָשָׁע.

כ. ח"א נה, בסוף - בּוֹפְלִין הַפְּסוּק (תְּהִלִּים קג, ו) "כֹּל
הַנְּשָׁמָה" (פְּמוּבָא בְּפִנוּת). "בְּכֹל נְשִׁימָה וְנְשִׁימָה צְרִיךְ לְהַלֵּל
אֶת הַשֵּׁם" (בְּרַאשִׁית-רַבָּה יד, ט). עַל-יְדֵי 'עֵין-הָרַע' נִכְפַּל
הַנְּשִׁימָה, בְּנִרְאָה בְּחוּשׁ כְּשִׁישׁ לְאָדָם 'עֵין-הָרַע', אֲזִי
מְגַהֵק וּפּוֹתַח פִּיו לְקַבֵּל נְשִׁימָה בְּפוֹלָה. וְכִשְׁהַנְּשִׁימָה
בְּפוֹלָה, גַּם הַלֵּל צְרִיךְ לְכַפֵּל בְּנ"ל. וּבַפְּרָט שֶׁצְרִיךְ לְהַלֵּל
וּלְהוֹדוֹת לְהַשֵּׁם שֶׁהַצִּיל אוֹתוֹ מִ'עֵין-הָרַע' הַזֹּאת, וְהוּא
רְוָאָה בְּהַפְרַת רְשָׁעִים.

[בְּאִבְנֵי-הַבְּרִזָּל (שִׁיחוֹת-וְסִפּוּרִים מְרַבְּנוּ ז"ל סז): אֶחָד סִפֵּר לִפְנֵי רַבְּנוּ
ז"ל שֶׁסִּימָה מְסַכַּת נְדָה, וְשָׂאֵל אוֹתוֹ רַבְּנוּ ז"ל: "אִם כֵּן אִמְרוּ לִי: מִפְּנֵי

מִה כְּשִׁישׁ לְאָדָם עֵין-הָרַע הוּא מְגַהֵק בְּפִיו? [גְּעַנְעֵצָן]. וּבְסִמּוּךְ אִמְרוּ
תּוֹרָה נ"ה הַנִּ"ל, וְשֵׁם מְרַמֵּז הָעֵינַן הַנִּ"ל, וְשִׁיךְ לְזֶה גַם עֵינֵי הַגִּיהוּק
שֶׁבְטִמְאַת הַנְּדָה].

כא. שיחות הר"ן רמג - עֵינֵי 'עֵין-הָרַע' הוּא: כִּי יֵשׁ
כַּח מְשִׁי בְּהִרְאֵיהָ, כִּי 'פַּח הַרְאוֹת' הוֹלֵךְ לְחֲבֵרוֹ וּמְזִיקוֹ
כְּשֵׁעִינֵי רְעָה, כִּי הוּא 'פַּח מְשִׁי' שֶׁהוֹלֵךְ וּפּוֹגַע בְּהַדְבַּר
הַנִּרְאָה. וּסְגָלָה לְ'עֵין-הָרַע': 'סְנַפִּיר שֶׁל דָּג' לְעֵשֶׂן בּוֹ.
וְסִימָן: 'סְנַפִּיר' בְּגִימַטְרִיא 'ר"ע ע"ן'. וּבִיּוֹתֵר מְסַגֵּל:
סְנַפִּיר שֶׁל מִן דָּגִים שֶׁקוֹרִין אוֹתוֹ 'שְׁלַעֲיִין' - 'ש' ל-'ע' י"ן'
- "לְשׁוֹן נּוֹפֵל עַל לְשׁוֹן" (בְּרַאשִׁית-רַבָּה לֵא, ח).

גְּסַח אַחֵר: לְתַלוֹת הַסְּנַפִּיר הַנִּ"ל, עַל הָאָדָם אוֹ תִינוֹק
שֶׁמְרַגֵּל שִׁיחֵיהָ לוֹ לְפַעֲמַיִם 'עֵין-הָרַע', וְיִנְצֵל.

'עֵין הָרַע' נִמְשָׁךְ מִ"אַרְבַּע מְאוֹת אִישׁ שֶׁהִלְכוּ עִם עֲשׂוֹ
לְהַלְחֵם עִם יַעֲקֹב" (בְּרַאשִׁית לֵב, ז), "לְהַטִּיל עֵין-רְעָה חֶסֶד-
וְשְׁלוֹם בְּמַחְנֶה שֶׁל יַעֲקֹב" (מְגִיד-מִישְׁרַיִם, פְּרָשַׁת וַיִּשְׁלַח),
וְסְנַפִּיר-ר' הוּא מְסַפֵּר 'אַרְבַּע-מְאוֹת' שֶׁהוּא מְסַפֵּר 'ר"ע-
ע"ן' בְּמִבְּנֵי, כְּנֶגֶד הָאַרְבַּע-מְאוֹת אִישׁ שֶׁל עֲשׂוֹ. וְעַל-כֵּן
'סְנַפִּיר' מְצִיל מְזָה.

"רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַרְוָאָה אֶת הַנוֹלָד" (משנה ט)

כב. ח"א ית, ו-ח - "אִיזוּהִי חֶכֶם הַרְוָאָה אֶת הַנוֹלָד",
שֶׁהוּא ה'סוּף' וְה'תְּכַלִּית' - שְׁיוּכַל אָדָם לְהַשִּׁיג ה'תְּכַלִּית'
בְּכָל דְבַר, שֶׁהוּא 'עֲלֻמָּא-דְאֵתִי'.

**"אִיזוּהִי דְרָךְ רְעָה שִׁיתַּרְחַק מִמְּנָה הָאָדָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: הַפְּלוּה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם. אֶחָד הַפְּלוּה מִן הָאָדָם,
כְּלוּזָה מִן הַמְּקוֹם-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֶאֱמַר (תְּהִלִּים לז, כא):
'לוּזָה רָשָׁע וְלֹא יִשְׁלַם, וְצְדִיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן" (משנה ט)
- עֵינֵי 'הַלְוָאוֹת וְחֻבוֹת' -**

כג. ח"א נה, ה-בסוף - 'עֲבוּדָה-זָרָה' הִיא 'חֻבָּה' (רש"י
בְּרַאשִׁית יד, טו). שְׁמַכְרַעַת הַכֹּל לְכַף-חֻבָּה, וְכֹל הַמְתַּדְבְּקִין
בָּהּ הֵם 'בְּעַל־יְחֻבוֹת' - כְּמוֹ שֶׁאֵינוֹ רוֹאִים בְּחוּשׁ: שֶׁזֶה
הַמְּשָׂא תְלוּי בְּצוּאָר בְּנִי-אָדָם, שֶׁאֵין מְסַתְּפִקִין בְּמִמוֹנָם.
וְלוֹוִין מְמוֹן מֵאֲחֵרִים, וְנִדְמָה לָהֶם שֶׁמְשַׁתְּפְּרִין שְׂכָר
הַרְבֵּה, וְאֲחֵרֵיכֶם מֵתִים 'בְּעַל־יְחֻבוֹת'.

וְאִם אֵינָם מֵתִים 'בְּעַל־יְחֻבוֹת', הֵם בְּחִיָּהֶם 'בְּעַל־י-
חֻבוֹת', וּמְטַרִיחִים עֲצָמָם בְּטַרְחוֹת גְּדוֹלוֹת, וּמְסַכְּנִים
עֲצָמָם בְּסַכְּנַת דְּרָכִים, בְּשִׁבִיל שְׂכָר מְעוֹט, בְּשִׁבִיל לְשַׁלֵּם
חֻב אֲבִיהֶם, חוֹב עֲבוּדָה-זָרָה. כִּי "מְצוּנָה לְקַיֵּם דְּבָרֵי
הַמֵּת" (תְּעִנִּית כֵּא, פְּתוּבוֹת ע. גִּיטִין יד) - וְזֶה הַדְּבַר לָהֶם כְּמוֹ
'צוּאָה' מֵאֲבִיהֶם: 'שִׁישְׁלָמוּ חֻבוֹתֵינִי'.

כד. שיחות הר"ן קיג - אֵיתָא: "אִם הַתּוֹרָה הִיָּתָה
נִכְתָּבַת בְּסִדְרָה, הָיוּ יוֹדְעִין כָּל עֲנֻשֵׁי-וְשִׁכְרָ' שֶׁל כָּל 'לֹא-
תַעֲשֶׂה וְעֲשֶׂה" .

הנה: יש עברה שעושה של עברה היא, שיהא בעל-חוב' תמיד! ואפלו יעשה כל טעדיקי דאפשר, לא יועיל בכל, ויהיה 'בעל-חוב' תמיד. ולפעמים גורם העברה, שמפיל גם אחרים להיותם 'בעל-חובות'. ולזה יש עת שנעשו כמה 'בעל-חובות' בעולם - זהו מחמת העברה הנ"ל שנתגברה בעולם חסוֹשֵׁלֹם.

ועצה לזה: לשוב בתשובה בכלליות, ולהתחנן לפני השם-יתברך: "להצילו מעברה זו!" ולהתחרט בכלליות על עברה זו. ועת לשוב על-זה, הוא בשהוא ב'מחיר' דגדלות, אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא-יתברך על זה, ולשוב בתשובה.

פי 'מחיר-דקטנות' הוא בחינת 'בעל-חוב'. פי אמרו רז"ל (קדושין מט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". 'שנה' הוא בחינת 'מחיר-דקטנות', 'עבדים' בחינת (משלי כב, ז): "עבד לזה לאיש מלזה". ולזה בשהוא ב'מחיר-דגדלות, אזי העת לשוב על-זה, ולבטל הענש של 'בעל-חוב', בחינת 'מחיר-דקטנות'.

כה. שיחות הר"ן קנב - שמעתי בשמו שאמר: שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת-השם, כבר היה איש נוסע ומטלטל, כמו כל הנוסעים ומטלטלים עצמם בשביל הפרנסה בנהוג עכשו.

והכונה: פי אמר זאת לענין הנהגת הבית בפרנסה ומלבושים ושאר צרכי הבית, שעל-פירב חסר לאדם הרבה. בגון: לזה חסר 'מלבוש פשוט', ויש שחסר להם 'מלבושים חשובים' או 'דירה' וכו'. שצריכין להמתין לישועת-השם, ו'לבלי לדחק את השעה' (ערובין יג) למלאות החסרון תכף ומיד. רק צריכין להמתין עד ירחם השם.

ואמר על-עצמו ענין הנ"ל: שאם לא היה ממתין, בגון פשהיה חסר לו איזה דבר, אם היה דוחק את השעה שיהיה דוקא תכף, היה צריך ללוות לעצמו ולהיות 'בעל-חוב', עד שהיה מכרח להיות נוסע ומטלטל. כמו שאנו יודעים ענין הנוסעים, שהם מכרחים תמיד לסע על המדינה, מחמת שהם תמיד 'בעל-חובות'.

וענין זה צריכים לידע מאד - וצריכין ללמד עצמו להרגיל עצמו בזה מאד, פי לכל אדם חסר הרבה, אפלו בעל-יבתיים ועשירים גדולים, מכל-שפן 'מקבלים', אפלו החשובים והגדולים. וצריך לזה להסתפק במעוט, ולהנהיג ביתו פפי השעה והזמן.

ואם נדמה לו שצריך 'מלבוש', או לאשתו ובניו - אף על-פי שמכרח לו, אל ידחק השעה ללוות ולהקניף ולהיות 'בעל-חוב', אך ימתין עד שיבוא עתו. וטוב לסבל דחק אפלו במזונות, וכל-שפן במלבושים ודירות וכו', ולא להיות 'בעל-חוב'.

ומוטב שיהיה 'בעל-חוב' לעצמו, או לבני-ביתו ב'מלבושים', מלהיות 'בעל-חוב' להחנוני או לאחרים. פי בכל עניני פרנסה צריכין להמתין עד שיבוא עתו פנ"ל, כמו שכתוב (תהלים קמח, טו): "עיני כל אליך ישברו, ואתה נותן להם את אכלם בעתו".

כו. ספר המדות, עניני 'הלוואות וחובות' - [א] מי שעושה מעשיו במהירות בלי 'ישוב-הדעת', נעשה 'בעל-חוב' (קמון עז). **[ב]** מי שצריך ללוות מאחרים, הוא דומה לבהמה (קמון ח"ב יט). **[ג]** על-ידי 'נאוף', נעשה 'בעל-חוב' (נאוף לו). **[ד]** מי ששומע 'תוכחה', ואינו נתקבל אצלו, ידע שיצטרך ללוות אצל אחרים. וסימן לדבר: "בדברים לא יוסר עבד" (משלי כט, יט), "לזה לאיש מלזה" (שם כב, ז) (תוכחה ח"ב א). **[ה]** מי שרוצה לשוב, יזהר מלהיות 'בעל-חוב' (תשובה מו).

"שוב יום אחד לפני מיתתך" (משנה י)

כו. שיחות הר"ן רפח - פעם-אחת אמר לאיש אחד בזוהר-השון: "שוב יום אחד לפני מיתתך" (אבות פ"ב מ"י; שבת קנג.). ודחק ומשך תבת 'יום אחד'. וכונתו היה: לענין מה שמפיל את האדם מה שקדם לו ומה שלאחריו. דהינו: שלפעמים מתעורר קצת להשם-יתברך, אבל קדם ואחר-כך היה מה שהיה, פפי מה שעובר על כל אחד לפי בחינתו. ומחמת זה נופלים רבים מעבודתם בידוע.

ועל-זה אמר רבנו ז"ל להאיש הנ"ל, ונער עליו ואמר: "שוב יום אחד לפני מיתתך". כלומר: "שאפלו אם לא תזכה כל ימי חיך קדם שתמות, פי אם לשוב להשם-יתברך יום אחד בלבד, גם זה טוב מאד ויקר מכל הון - פי "מה יתרון לאדם מפל עמלו" (קהלת א, א), ולא ישאר לו מפל יגיעתו כל ימי חייו, פי אם זה היום ששב להשם.

כח. עלים לתרופה, מכתב הסתלקות מוהר"ת - מוהר"ת ז"ל אמר בשבת לפני הסתלקותו פשנכנס ל'שלש-סעודות' לומר תורה, בהתחלת דבורו: "אף-על-פי שזה חרפה לומר, פי כל 'בעל-דירשן' אומר זה - אף-על-פירכך צריך לומר - איר זאלט וויסן, אז מ'זועט זיין א' מת', און א' ג'וסס', און מ'זועט מוזן ליגן מיט די פיס צום טיר!" [תדעו: שאיעו להיות 'מת' וג'וסס', ויהיו מכרחים לשכב פשהרגלים מול הדלת] - ואמר זה במורא גדול!

הוי זהיר בקריאת-שמע ובתפלה" (משנה יג)

כט. חיי מוהר"ן תפז - "רבנו ז"ל אמר: הצדיקים שוגים בזה כמה שמאחרים זמן תפלה".

ל. בוכני אור, אנשי מוהר"ן ח"ב יז - דברו פעם-אחת לפני מוהר"ת, מענין הפרצה במדינת אשפנז לגלח הזקן והפאות. אמר לו הרב וכו': "איך עוברים בכל יום על

חמשה לאוין?! והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל: "הלא איך עוברים בכל יום זמן קריאת שמע?!"

"וכשאתה מתפלל, אל תעשה תפלתך קבע,

אלא רחמים ותחנונים" (משנה יג)

לא. ח"א קצו - אסור לאדם לעמוד עמו על שום דבר, הינו להתעקש בתפלתו שהקדוש ברוך הוא יעשה לו דוקא את בקשתו, כי זה הוא כמו לוקח דבר בחזקה בגזלה, רק צריך להתפלל ולהתחנן לפני השם יתברך ברחמים ותחנונים, אם יתן יתן, ואם לאו לאו.

וזה (אבות פ"ב מ"א): "וכשאתה מתפלל, אל תעשה תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים". "אל תעשה תפלתך קבע" - מלשון 'גזלה', כמו שפיתוי (משלי כב, כג): "וקבע את קבעיהם נפש". הינו: שכל מה שהוא מבקש, הן 'פרנסה' או 'בנים' או 'שאר צרכים' - אסור להתעקש בתפלתו: "שדוקא יעשה הקדוש ברוך הוא את תפלתו!" - כי זה הוא 'תפלת קבע', שלוקח הדבר בחזקה בגזלה. רק 'תפלל' 'רחמים ותחנונים'.

"ואל תהי רשע בפני עצמך" (משנה יג)

לב. ח"א נג, א - "ואל תהי רשע בפני עצמך" (אבות פ"ב מ"ג). "בפני" - זהו בחינת 'פנים דסטרא אחרא' הבא מחמת 'תאות ממון' (שנקשרים בפנים דסטרא אחרא, אנפין חשוכין, מרה שחורה, אלקים אחרים, חשך וכו'), שאין מאמין בהקדוש ברוך הוא, שהוא ה'זן ומפרנס, והוא חושב: "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" (דברים ת, ז). וזה: "עצמך" - לשון 'עצם ידי'.

לג. ח"י מוהר"ן תרה - אמר רבנו ז"ל: "אפלו אם אינו איש פשר, אף על פי כן טוב לו מאד מה שמתקרב עצמו להצדיק. ועל זה הזהיר התנא (אבות פ"ב מ"ג): "ואל תהי רשע בפני עצמך" - שאפלו אם הוא רשע חסד ושלוש, לא יהיה רשע בפני עצמו - רק הוא גם הוא ישתדל להתקרב להצדיק, כדי שיהיה לו איזה אחרית ותקנה על כל פנים.

"הוי שקוד ללמוד תורה" (משנה יד)

לד. שיחות הר"ן יז - הוכיח אחד על התמדת הלמוד, ואמר לו: מדוע לא תלמד? מה תפסיד בזה? הלא תקבל עולם הבא על הלמוד! - ואין צריך לומר כשהתורה מראה אהבה לאחד, אז אין רוצה בכל עולם הבא, רק את התורה בעצמה. והלא גם השם יתברך לומד (עבודה זרה ג - שלש שעות עוסק בתורה). - ובדורות הללו בעונותינו הרבים נפל למוד התורה מאד. - והגדולים בדורות שלפנינו, לא היו יודעים שום פגנות, והיו יכולים לעשות מופתים רק על ידי 'למוד התורה' הקדושה.

לה. שיחות הר"ן עו - ודרשו היה תמיד, שהיה לומד הרבה הרבה כל ימיו עד הסוף, ואף על פי שהיה עליו טרחא דצבורא שהיה עוסק הרבה עמו ועם כל אנשיו לקרבם לעבודת השם, ולתן לנו עצות בכל עסקינו וכו', וכו', וגם מחו היה משוטט תמיד בהשגות גבוהות ונוראות תמיד וכו' וכו' - אף על פי כן היה עוסק ב'למוד התורה' בפשיטות הרבה בכל יום ויום. ולא היה טרוד כלל, רק תמיד היה בשוב הדעת. ובענין זה היה חדוש נפלא ואי אפשר לספר מזה כלל. ומחמת זה היה לו פנאי על כל דבר. ותמיד היה למודו במהירות גדול מאד וכו' וכו'.

וספר עמו הרבה בענין זה, שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו. רק ללמד בפשיטות בזריזות. ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו. ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד, אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין וילמד יותר להלן. ועל פי הרב ידע אחר כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה, כשילמד בסדר בזריזות להלן יותר.

ואמר: שאין צריך בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים בסדר, וממילא יבין. ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תכף, ומחמת זה יקשה לו הרבה תכף ולא יבין כלל. רק יבנים מחו בהלמוד ויאמר בסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תכף - יבין אחר כך. ואם ישארו איזה דברים שאף על פי כן לא יוכל לעמוד על פונתו, מה בכך? - כי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת סג): "לגמור והדר לסבר, ואף על פי כן דלא ידע מה קאמר, שנאמר (תהלים קיט, כ): 'גרסה נפשי לתאבה' וכו'.

כי על ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה, על ידי יזכה לעבר כמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמורם ולחזור להתחיל ולגמורם פעם אחר פעם. ועל ידי יזכה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמוד על דבריהם.

ובאמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד - כי על ידי יזכה יכולים לזכות ללמוד הרבה מאד לגמור כמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר - מאשר היה לומד בדקדוק גדול, כי זה מבלבל מאד מן הלמוד. וכמה בני אדם פסקו מלמודם לגמרי על ידי רבוי הדקדוקים שלהם. ומאומה לא נשאר בידם.

אבל כשירגיל עצמו ללמוד במהירות כנ"ל בלי דקדוקים הרבה - התורה תתקיים בידו, ויזכה ללמוד הרבה מאד, גמרא ופוסקים כלם, ותנ"ך ומדרשים וספרי הזוהר

וּקְבֵלָה וּשְׁאָר סְפָרִים בְּלִם. וּכְבֹר מְבֹאָר (שיחות הר"ן כח) שיחתו של רבנו ז"ל: "שטוב לאדם שיעבר בחייו בכל הספרים של התורה הקדושה! וכו' וכו'".

לו. שיחות הר"ן צא - "סגולה להתמדה, שייזכה להיות מתמיד בלמודו, הוא להזהר לבלי לדבר על שום איש ישראל".

לז. מונבי אור, שיחות וספורים יב - רבנו ז"ל עוזר איש אחד פר אורין' על התמדת הלמוד, בזה הלשון: "שפתיה לא תשבתנה, התורה תרוה אותה, התורה תחזק אותה" [די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין, די תורה וועט דיר קוויקן, די תורה וועט דיר שטארקן]. "התורה מעשרת" [די תורה מאכט רייד].

"ודע מה שתשיב לאפיקורוס" (משנה יד)

לח. ח"א סב, ב-נסוף - מה שהגביל השם יתברך לשכל האנושי שיוכל להבין, מצוה גדולה לחדד השכל להבין על בריו, ועל-זה נאמר (אבות פ"ב מ"ד): "ודע מה שתשיב לאפיקורוס". כי יש חלוק בין הקשיות. כי יש קשיא שיוכל להבין תרוץ, על זה נאמר: "ודע מה" וכו'. ויש קשיא שאינו באפשרי לשכל האנושי להבין תרוץ, אסור לאדם לעין בהם וכו', רק להעמיד על אמונה.

ואפלו הקשיות שיש עליהם תשובה - לפעמים נסתמו שבילי השכל, ונזרקה בו אפיקורסות, ואינו יודע מה להשיב על האפיקורסות שבלבו, שיש מחלקת בלבו בין שני יצירין. כי הידיעה היא מהיצירה הטוב שבלב, והסתרת הידיעה היא מהיצירה הרע שבלב. והתקון לזה: "למוד הפוסקים הלכות פסקות" - ואז נתקשר להשלים שבקדשה, ומתקן המחלקת שבקדשה, ונתבטל מחלקת היצירה הרע שבלבו, ונפתחין לו שערי השכל, שידע להשיב לאפיקורוס. וכל זמן שאינו זוכה, צריך לסמוך רק על אמונה.

וזה אותיות שלום נוטריקון: "ודע מה שתשיב לאפיקורוס" - כי על ידי השלום, יודע להשיב על אפיקורסות שבלבו. - וגם על-ידי השלום שיש בין אחד לחברו, נתבטלין האפיקורסות. ועל-ידי המחלקת באין בפירות' - מאחר שאינם באים ומתועדים יחד לדבר אחד עם חברו להפכו לדעתו. ואפלו יבואו יחד וידברו זה עם זה, לא ישוב מדעתו, מחמת הנצחון של המחלקת. אבל כשיש שלום - בודאי יתבטל העבודת-הזרה והאפיקורסות - על-ידי שידברו וישיבו זה עם זה מדעותיו הרעות והפירות, ובודאי יבואו לאמונה-שלמה וישרה על-ידי השלום.

לט. ח"א סד, ב - יש שני מיני אפיקורסות: (א) אפיקורסות שבה מחכמות-חיצוניות, ועליו נאמר (אבות

פ"ב מ"ד): "ודע מה שתשיב לאפיקורוס" - כי האפיקורסות הזאת יש עליה תשובה, כי בא מחכמות-חיצוניות שבאים מבחינות שבירת-כלים. ומי שנזופל לאפיקורסות הזאת, אפשר לו למצא הצלה לצאת משם, כי יוכל למצא שם השם-יתברך אם יבקשהו ויודרשהו שם, כי מאחר שבאים משבירת-כלים, יש שם כמה ניצוצות הקדשה ואותיות שנשברו ונפלו לשם, ויש שם חיות אלקות, ועל-כן האפיקורסות הזאת יש עליה תשובה, ועליו נאמר: "ודע מה שתשיב לאפיקורוס".

(ב) האפיקורסות שבה מחלל-הפנוי. שאי-אפשר לישוב הקשיות הבאים משם, הינו למצא שם השם-יתברך, כי אין שם אלקות בבכיול, כי אלו היה מוצא שם השם-יתברך, אס-כן לא היה פנוי, והיה הכל אין-סוף. ועל האפיקורסות הזאת נאמר (משלי ב, ט): "כל באיה לא ישובו".

רק ישראל על-ידי אמונה, עוברים על כל החכמות ואפלו על האפיקורסות הזאת - כי מאמינים בהשם יתברך בלי שום חקירה וחקמה, רק באמונה-שלמה. ועל-כן נקראים "עבריים" (שמות ג, יח; ועוד) - שעוברים באמונתם על כל החכמות. ועל-כן בודאי מזה האפיקורסות השנית, בודאי צריך לזהר יותר ויותר לברח ולהמלט משם, לבלי לעין ולהביט בדבריהם כלל, כי חס-ושלום בודאי ישקע שם.

מ. חיי מוהר"ן תיה - רבנו ז"ל אמר בזה הלשון: "א דע מה שתשיב לאפיקורוס" (אבות פ"ב מ"ד) - בין איד! [אני הוא הידע מה שתשיב לאפיקורוס]. ועוד שמעתי שאמר על ענין הנ"ל: "אני ואנשי!"

"לא עליך המלאכה לגמר,

ואי אתה בן-חורין להבטל ממנה" (משנה טז)

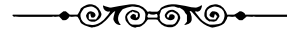
מא. ח"א נד, ג - תורה, הוא בחינת הסתפקות, כי היא בחינת עץ החיים דמזון לכלא ביה, שיש לכל אחד די ספוקו ממנה. וגם בלמוד-התורה בעצמה יש בחינת הסתפקות, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "לא עליך המלאכה לגמר", ואפלו ההמון שאינם יכולים ללמד, מקימין עסק התורה בקריאת-שמע, כמו שאמרו חז"ל (מנחות טז):

[בלקוטי-עצות, תלמוד-תורה מ: לפעמים מבלבל את האדם מה שרוצה ללמד יותר מדי, כי רואה שיש הרבה ללמד, ורוצה ללמד כל התורה על רגל אחת, ומחמת זה מתבלבל מאד. ולפעמים מתבטל על-ידי זה ואינו לומד כלל, על-כן צריך גם בתורה בחינת הסתפקות].

מב. שיחות הר"ן עו - יכולין להיות איש פשר אפילו אינו יכול ללמד כלל, ואפלו צדיק יכולין להיות אף-על-פי שאינו למדן כלל. רק בעל השגה אין יכולין להיות פייאם בשהוא למדן בגמרא פרוש רש"י

ותוספות. אבל איש פשר' וצדיק גמור' יכולין לזפות, אפלו מי שהוא איש פשוט' לגמרי - "ולא עליך המלאכה לגמור, ואי אתה בן חורין להבטל ממנה" (אבות פ"ב מט"ז).

מג. שיחות הר"ן שה - שמעתי ממנו ז"ל במה פ'עמים: "אין מה לעשות" [מ'האט גארנישט צו טאן]. וכן מבאר בדברי חז"ל (מנחות צט:): "תנא דבי רבי ישמעאל, דברי תורה לא יהיה עליה חובה, ואי אתה רשאי לפטר עצמך מהן!" - והוא 'עצה נפלאה' למי שמבינה מעט.

« א ת ד ש א י ר »

א. ח"א רעז - כל הרפואות באין מן הארץ, ועל-כן בעת שהארץ נותנת יבולה שנותנת פח בכל האילנות והצמחים, בזמן החניטה ב'חדש-אייר' - אזי יש פח יותר בכל הרפואות, כי אז נותנת הארץ בהם פח. אבל בזמן אחר, אפלו אם יקחו אותן הרפואות בעצמן, אין להם זה הפח. ועל-כן לוקחין רפואות ב'חדש-אייר', שהוא 'מייא' [חדש הלועזי].

ועקר הוא 'ארץ-ישראל' - כי כל הארצות מקבלין מ'תמצית ארץ-ישראל'. וארץ-ישראל, לפעמים נקראת 'ארץ-פנעו', ולפעמים נקראת 'ארץ' סתם. הינו: פשיש 'מחלקת' - נקראת 'ארץ-פנעו'. אבל פשיש 'שלוס' - היא נקראת 'ארץ' סתם, ואזי היא בחינת (תהלים סז ז): "ארץ נתנה יבולה" - שנותנת בחזיתה לכל יבול הארץ, ואזי יש פח לכל הרפואות.

ועל-כן אותיות 'אייר', ראשי-תבות (שם ו, יא): "איבי ישובו וישו ר'נע" (מגלה-עמקות אופן קא; דר'דיו מאמר ז) - כי אזי הם כל הרפואות' שהם בחינת 'שלוס', בחינת: "ארץ נתנה יבולה".

« לקוטי-תפלות לחדש אייר »

- לקוטי תפלות ח"א קז -

(על-פי תורה הנ"ל ח"א רעז, 'צדיק בתמר יפרח')

ותזבני להמשיך עלי ועל כל ישראל
קדשת ארץ-ישראל, ותבטל
אחיזת המחלקת מארץ-ישראל ולא
תהיה נקראת בשם 'ארץ פנעו', רק

בשם 'ארץ הקדושה', 'ארץ-ישראל'.
ותמשיך שפע טובה וברכה גדולה
מ'ארץ-ישראל' לכל הארצות, ותברך
את יבול הארץ ואת כל פרי האדמה,
ויקים מקרא שפתוב: "ארץ נתנה
יבולה, יברכנו אלקים אלקינו".

וברחמיך הרבים, תתן פח בכל יבול
הארץ, לרפאות את כל
תחלואי ומכאובי עמך בית-ישראל.
ובפרט ב'חדש אייר', הוא ירח זיו, שבו
פורחים והונטים כל יבול הארץ.

רחם עלינו, שלא נצטרך לעסק חס'
ושלום עם שום דאקטורים
ורופאים שבעולם, רק תברך את כל
יבול הארץ, ותשפיע בהם פח לרפאות
כל תחלואי ומכאובי עמך בית-ישראל.
ותעלה מהרה רפואה שלמה לכל
תחלואינו ולכל מכאובינו ולכל
מפותינו (ובפרט וכו'), כי קל מלך רופא
נאמן ורחמן אתה. ואין לנו שום סמיכה
על שום רפואה של הרופאים
והדאקטורים, כי אם עליך לבד, בורא
רפואות. רפאינו ה' ונרפא, הושיענו
ונושעה כי תהלתנו אתה.

הלימוד והתפלה בגליון הזה
יהא לטובת ולעילוי נשמת איש צדיק תמים
הרה"ג מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל
נלב"ע ח' אלול תשע"ח לפ"ק - תנצב"ה